

Tänane ilm
Läänemaal

Läänemaal on pilvealune ilm. Võib hoovihma sadada. Tuul on nõrk. Sooja on 15 kuni 16 kraadi.

Lääne Elu

REKLAAM Lääne Elus

505 2175

e-post reklaam@le.ee

Nr 110 (2562)

Neljapäev, 27. september 2007

Hind 7 kr

SISU

Kuidas elad, Lääne malev?

Et täna saab Kaitseliidu Lääne malev 90aastaseks, ilmub tänase Lääne Eluga koos maleva erileht.

Ilm ei sega ringristmiku rajamist

Uuemõisa ringristmiku ehitajad on tööga graafikus ja ristmik valmib õigeaks ajaks, 15. novembriks.

Loe lk 3

Politseipäev Uuemõisa koolis

Politseipäev pakkus tegevust kogu kooliperele.

Loe lk 4

Läänemaa lapsed Hiinas eriolümpial

Vidruka eriinternaatkooli parimad sportlased võistleavad Shanghais eriolümpial ujumises ja kergetõustikus.

Loe lk 5

OHHOO!

Sandor Liive jäi politseile pihku

Eesti Energia juhul Sandor Liivel tuleb iseenda hooletuse tõttu kukrut kergendada. Nimelt jäi ta 15. septembril Läänemaal Ridala vallas mootorratta sadulas politseile silma ja peatati kontrolliks.

37aastane Liive võeti kogu viie-kuueliikmelise sõpruskonnaga Statoili tankla läheduses rajalt maha, kirjutab Kroonika.

Lääne prefektuuri esindaja kinnitas, et rikkumine tõepoolest toimus. „Härja Liive sõitis mootorrattaga, millel oli tehnõulevaatus tegemata,” rääkis komissar Kaja Kukk. „Oma selgituses tunnistas ta eksimust ja lisas, et kuna ta kasutab mootorratast harva, siis lihtsalt tähelepanematusel jäi ülevaatus aegumine kahe silma vahele.”

Liivele määratud trahv jõustub 2. oktoobril.

www.delfi.ee

9 177 140 611 430 04 ISSN 1406-1430

Esmaspäevast kallineb bussisõit nii linnas kui ka maal

Järgmisest nädalast maksab maakonnaliinil bussipilet 5 krooni pluss 60 senti kilomeeter

Tarmo Õuema
tarmo@le.ee

Tulevast nädalast hakkab Haapsalu linnaliinibussi pilet maksma 9 krooni, maakonnaliinide pilet kallineb 5 senti kilomeetri kohta.

Siiani oli linnaliinibussi pilet kaks krooni odavam — seitsme krooni. Kuukaart maksis 200 krooni. Oktoobrist on kuukaardi hind 250 krooni.

Osalt riigi toel sõitvate maakonnaliinide bussipilet maksis siiani 4 krooni pluss 55 senti, järgmisest nädalast aga 5 kr pluss 60 senti kilomeeter.

„Uuel aastal oleks bussisõidu kallinemine paratamatu,” ütles Lääne maavalitsuse transpordispetsialist Harri Erman. „Kütuseaktsiis ju tõuseb, aga on oht, et riik sama palju dotatsiooni juurde ei anna.”

Ermani sõnul otsustas maavanem Sulev Vare tõsta hindu juba sügisel, et 1. jaanuaril, mil niigi paljud hinnad tõusevad, oleks šokk väiksem.

Ähvardava kütusekulu kasvu ja riigi toetuse vähenemise kõrval on bussifirmad tema sõnul hädas ka bussijuhtide leidmisega. „Bussijuhi palk on praegu selline, et kui Haapsalu Autobaasi pensionieas bussijuhid näiteks homme tööle ei tuleks, jääks bussiliiklus seisma,” ütles Erman.

Harri Erman lisas, et praegu-

Tulevast nädalast maksab Haapsalu linnaliinibussi pilet senise seitsme asemel üheksa krooni.

ARVO TARMULA

ne hinnatõus ei lahenda veel bussiliikluse ees uuel aastal seisvaid probleeme.

Haapsalu linnaliinidel ja umbes pooltel maakonna sise- liinidel sõidavad Haapsalu Autobaasi bussid. Ettevõtte juhataja Endel Raidma sõnul on

oktoobrikuine hinnatõus tema arvates veel väike.

„Mujal Euroopa Liidus on linnaliinibussi pileti hind umbes 20 krooni,” ütles ta. „Meie kulu bussidele on sama, kütus on peaaegu sama kallis. Praegust piletihinna

saame seega hoida ainult bussijuhtide palga ja busside endi arvel.”

Raidma sõnul saab bussijuht Läänemaal praegu umbes 11 000 krooni palka, kuid näiteks Tallinnas pakutakse 15 000 krooni kuus. „Bussijuhtide

põud on valus teema,” ütles ta.

„Selge see, et hinnatõus on sõitjale valuline, aga pean transpordialast hinnatõusu muuga võrreldes mahajäänuks. Kui me praegu hinda ei tõsta, siis me hääbume,” ütles Endel Raidma.

Hobused peatasid liikluse maanteel

Tarmo Õuema
tarmo@le.ee

Eile pärastlõunal peatasid 15 hulkuma pääsenud hobust Nõva ja Haapsalu vahelise liikluse.

Hobused jõudsid maanteele just Dirhami–Nõva teeristis ja liikusid enesekindlalt teed mööda Haapsalu poole. Nende taha tekkinud autorongist ei lasknud loomad ennast häirida ega astunud teelt kõrvale. Ühtegi inimest loomadel saatjaks polnud.

Hobuste taltsutamiseks pidi tegevusse astuma politseipatrull — sel ajal kui üks kordnik lähimasse ratsutamistalli abi läks kutsuma, seiskas teine liikluse ja proovis hobuseid peatuma keelitada.

Üsna pea oli politseiauto koos hobuste omaniku Sirje Jablokiga Marsi ratsutamistallust tagasi. Siiski ei kippunud loomad veel koju tagasi, vaid

Hobused jõudsid maanteele Dirhami–Nõva teeristis ja liikusid teed mööda Haapsalu poole.

ARVO TARMULA

tiirutasid autode vahel ja uurisid nende sõitjaid.

„Sügiseti lähevad nad millegipärast rahutuks. Võib-olla saab aias kõige parem rohi otsa ja on vaja välja rünnata,” rää-

kis hobuste perenaine.

„Üks tarkpea mul siin on, kes oskab aiast välja murda. Aga siis lähevad kõik 15 looma, ka tited. Üksteisest nad maha ei jää,” selgitas ta.

PKC Eesti palkas 112 uut töötajat

PKC Eesti AS on augusti ja septembri jooksul oma Keila ja Haapsalu tehastesse tööle võtnud 112 uut töötajat.

Töötajate juurdevärbamine võimaldab täita Euroopa elektroomika- ja autotööstuse üha kasvavaid tellimusi PKC Eesti ASile.

„Tellimuste kasvutrend jätkub ja tarnetega püsime graafikus,” ütles PKC Eesti ASi juhatuse esimees Jaan Murdla. „Väljavaated tulevikuks on head, sest lahtiste uste päevad täitsid oma eesmärgi uute töötajate värbamisel.”

Kuna valdav osa uusi töötajaid asus tootvale tööle, jätkab firma Murdla sõnul endiselt inseneride otsimist.

PKC Eesti personalijuhi Relika Arpo sõnul käis augusti lõpus Keila ja Haapsalu tehases peetud lahtiste uste päeval tootmisega tutvumas sadu inimesi.

Keila tehasesse on juurde võetud 73 ning Haapsalu omasse 39 inimest.

„Suurt huvi tundsid mehed, kes pakkusid end lukksepa, mehaanikuks või transporditööliseks,” ütles Arpo. „Väga aktiivsed olid lahtiste uste päeval Haapsalu lähiumbruskonna elanikud. Ka ettevõttele on positiivne, kui töötajad on lähikonnast ega pea muretsema pika töölesõidu pärast.”

PKC Eesti AS on PKC Group Oyj tütarettevõtte, kelle põhitegevus on juhtmekoidiste ning ühenduskaablite valmistamine.

LE

Reedel, 28. septembril
Meeletu LETIPIDU!!!!
Kus jooki voolab lausa ojedena..
Laval kaunid Go-Go tantsijad..
Dj Vaido Pannel
PS!!! Kõigile esimesel tunnil saabujatele tasuta juuk klub! pool!!!
Pilet 75,- Naistele 23ni 25,-! Sissepääs 19+
Üksused avatakse 22.00 Vanta ka: www.africa.ee

JUHTKIRI

Riigist vanem

Kaks isamaalist organisatsiooni, Kaitseliit ja Eesti luterlik kirik, sündisid enne Eesti Vabariiki ja saavad seetõttu tähistada varem ka oma 90. sünnipäeva. Täna ongi sünnipäev Lääne maleval, kuigi malevlased ise peavad pidu homme õhtul Haapsalu kultuurimajas.

Statistika näitab, et Kaitseliit on Läänemaal populaarne. Kui Eestis on keskmiselt 1,9% elanikke Kaitseliidu või mõne tema organisatsiooni liige, siis Lääne malevas (koos Hiiumaaga) on see protsent 3,9. Täna Lääne Elu vahel ilmuv Lääne maleva ajalehes on hea vaadata sünnipäevalaste nimekirja — seal on tähelepanuväärselt palju noori, 20–30aastasi mehi. Usaldust äratavad ka auväärsete juubilaride nimed, teiste seas tänavu mais 70 saanud kolonelleitnat Per-Erik Fyhr, kelle üks elutöö on Rooslepa kabeli taastamine.

Meie malevlased paistavad üldse silma mitmekesisusega. Nad on aidanud pidada abipolitseinikuna korda aprillisündmuste aegu, mil peaaegu kogu politsei oli Tallinnas. Malevlased kustutasid Elliste raba Harjumaal, olid seal põlengu algusest lõpuni.

Eesti valitsuse hiljutine otsus arendada Kaitseliitu eeliskorras on ilus sünnipäevakingitus — kaitseliitlased väärivad suuremat tähelepanu.

TEISED LEHED

Sompa taassünd?

PÕHJARANNIK. Kui aastat kümme tagasi mitmed Kohtla-Järve väikelinnaosad inimestest tühjaks hakkasid voolama ja neist jäid „mälestusmärkideks” alles suured tühjad elumajad, mis kiiresti varemeiks muutusid, tundus, et õige pea ei jää neist linnaosadest suurt midagi alles.

Praegu saab öelda, et Sompal, Orul ja mitmel teiselgi linnaosal on siiski paremini läinud. Pärast mõõnaaega hakkab elu taas väikestviisi tuure üles võtma. Endistel aegadel rajatud kommunikatsioonid toimivad veel mõningate mööndustega. Klubi on alles, aga koolimaja kinni. Maakonnakeskusest Jõhvist asutakse vaid kümne autosõiduminuti kaugusel.

Ilmselt panevad sealset asjaolud ka kinnisvaraarendajaid lähiaegadel mõtlema neis paikades uute elurajoonide kavandamisele.

Osalusdemokraatia Pärnu moodi

PÄRNU POSTIMEES. Demokraatiamängimise juures Pärnu linnas on surmaunne suikumas nii osalusdemokraatia kui ka kodanikuühiskond. Inimeste kaasamise eiramine nende elukeskkonna muutmisel on Pärnus saamas reegliks linnavolikogu vaikival nõusolekul. Osalusdemokraatia ja kodanikuühiskonnaga on Pärnus halvasti. Viimati küsiti linlaste arvamust jalakäijate ala laiendamise ja kasiinode tegevuskohtade piiramise asjas. Osales vaid 7,17 protsenti võimalikest vastajaist. Unustuse hõlma on vajunud linnavalitsuse liikmete kohtumised linnaosades, sealsete murede ärakuulamine ja tehtust aru andmine.

Väljalend

MEIE MAA. Tõsiasia, et rõhuv enamik Saaremaa keskkooli lõpetanud noori otsustab edasiõppimise kasuks, on meie kodusaarele kui kahe teraga mõök. Ühelt poolt tuleb ju üksnes rõõmu tunda, et meie noortel on tahet ja ka võimeid oma haridusteed jätkata. See on märk ka meie koolide heast tasemest. Haritud inimesed on endiselt meie riigi väärtuslikem kapital.

Teisalt, vähemalt lühemas perspektiivis on suur osa neist pesa hüljanuist maakonnale ilmselt kadunud. Kui võrd väga paljud noored siinsete nappide võimaluste tõttu leiavad rakenduse mandril või piiri taga, on tõenäoline, et nad seal ka pere loovad, mis omakorda takistab kodusaarele naasmist.

Ometi jääb lootus, et ühel heal päeval kodutee ikkagi leitakse, küpsemana kui kunagi varem.

Koostanud Urmas Lauri

LAUSELAEN

„Võitlus ei käinud ju niivõrd torujuhtme ümber, kui selle ümber, kes on kõvem rahvuslane, Laar või Ansip, IRL või Reformierakond.”

Tõnis Saarts, poliitanalüütik (Eesti Päevaleht, 25. september)

ARVAMUS

Priit Suve

politseiprefekt, Lääne Politseiprefektuur

*Tihti*peale jääb mulje, et mõnel inimesel hakkab valus, kui natukenegi mõtleva peab.

Viimaseil aastail on elu läinud järjest pöörasemaks. Riigi kiirest arengust innustunult püütakse ka ise ikka kõrgemale ja kaugemale. Sageli tundub siiski, et püüdluste eesmärk ei ole päris selge ning valitud vahendeid läheks tarvis hoopis teiste eesmärkide saavutamiseks. Ei jätku aega või tahet, ei osata või ei juleta vale kursi puhul kujundlikult öeldes käsipidurit tõmmata või ligimest hoiatada, säästa ettearvamatu test tagajärgedest.

Möödunud nädalavahetusel Lääne politseis registreeritud ja artiklis üldistatud sündmuste virvarr kajastab ja kujutab ilmekalt viimaste aastate tendentse. Kahjuks. Loodetavasti on õudne lõpp käes ning lõputu õudus saab läbi.

Gümnaasiuminoorte rebaste ristimise pidu kasvab üle labaseks joomapeoks, kus osalejad ei pea miskiks viisaka käitumise reegleid.

Teatavasti tuleb külla minnes kenasti käituda ning külalislahke pere-rahva lahkust ei tohi kuritarvitada. Kahjuks läheb see meelemürkide mõjul või olematu lastetoa tõttu meelest ja tagajärg on kaos, mille käigus ei peeta paljuks ka appi kutsutud politseinike tööauto esiklaasi purustada.

Ehk oleks kõik jäänud mõõdukuse ning lihtsalt toreda peo raamidesse, kui rebaste ristimise saaks näiteks kooliruumides pidada.

Usun, et koolipapadel ei ole selle vastu midagi, kuid kindlasti on tarvis nende abi ja head nõu noortele, kes oma suurepäraseid organisaatorivõimeid juba vaka all ei hoia. Või ehk on noortel inimestel ka vanemad, kes võiksid oma võsuksi suunata?

Lastetuba kujuneb ikkagi selliseks, millisena kodu seda pakub. Samuti ei maksa unustada ärihuvidest kannustatud ruumide rentijat, kes on saamahimu kõrval kohustatud ka uurima, kes on tellija ja missugused on kavatsused.

ARVAMUS

Rein Oselin

Paide Kutsekeskkooli direktor

Eestis on kujunenud iseenesest mõistetavaks arvamus, et gümnaasiumi eesmärk on valmistada õpilasi ette kõrgkooli astumiseks ja kutsekoolilõpetajad peavad mine-ma tööle.

Tänapäeval on hariduega seonduvad seadusandlus ja kutseõppeasutuste sisu niivõrd muutunud, et paari aasta pärast pääsevad kutsehariduse omandanud paljudele kõrgkoolide erialadele sisse soodustingimustel, sest kutsekoolis on võimalik õppijal osa kõrgharidusaineid juba omandada.

Ka Paide kutsekeskkool teeb jõupingutusi, et meie õpilased saaksid soovi korral jätkata õpinguid kõrgkoolis.

Oleme juba saavutanud, et meie keskkoolijärgse veokorralduse õppekava läbinud noortel on Mainori kõrgkooli astudes võimalik meilt uude kooli kaasa võtta õppekavast olenevalt 13 kuni 19 ainepunkti.

Aja ja raha keeles rääkides tähendab

Käegakatsutav oli kõnealusel juhutul ainult materiaalne kahju. See, mis noorte inimeste sisse jäi, on meile teadmata. Missugust mõju see avaldab ja millisel moel ning millal, ei oska keegi arvata.

Valdavalt alaealistest koosnev noorte seltskond käis viinarallil. Kasinad sõiduuskused, valesti valitud kiirus ning lahtised turvavööd.

Tagajärjeks alaealise, juhiõigusteta autojuhi hukkumine ja kaassõitjate rasked vigastused. Noormees oli sõitnud isa autoga ning osturallil käidi ka bensiinjaamas. Mingil moel sai alaealisel võimalikuks auto kasutamine, millega sõideti ringi ning küllastati ka avalikke kohti.

Keegi ei teavita politseid. Keegi ei üritanudki noori inimesi takistada. Olgu ikka julgust sellistest asjadest politseile teatada ning anda sellega meile võimalus sekkuda ja otsustavalt tegutseda, sest on ju võimatu, et meid igale teelõigule jagub.

Sel korral sai politsei hakata tegelema vaid kurbade tagajärgedega: registreerida teate liiklusõnnetusest ning asuda asjaolusid selgitama.

Alkoholijoobes seltskonna ralli ja politsei peatumismärguande eiramine tõi kaasa teelt välja sõidu ning auto süttimise.

Õnneks sel korral hukkunuid ei olnud. Usun, et võime siinkohal tänada minu kolleegi, kes suutsid kiirelt tegutsedes noored uljaspead autost välja aidata ning ära hoida veelgi raskemad tagajärjed. Mõned tunnid hiljem oli liiklusõnnetus viie inimesega, kellest üks hukkus ning ülejäänud lendasid autost välja.

Laupäeva hommik jäi elu viimaseks 15aastasele neiuale, kes paiskus juhitavuse kaotanud autost välja ning hukkus üle katuse rullunud auto alla jäädes.

Juhtunu tunnistajad olid neli pisut temast vanemat neidu-noormeest, kes kõik said samuti vigi. Asjaolud on sedavõrd segased, et esialgu ei õnnestunudki sotti saada, kes autot juhtis, ning täpsustamist vajavad teisedki detailid. Kellegi südametunnistus

peaks praegu tugevalt mõistuse uksele koputama. Põhjusteks jällegi alkohol, valesti valitud sõidukiirus ja lahtised turvavööd.

Mõlemas traagilise lõpuga õnnetuses oli tegemist noorte inimestega. Lausa imelik on sellist rumalust kohata ikka jälle ja jälle. Tihti peale jääb mulje, et mõnel inimesel hakkab valus, kui natukenegi mõtlema peab.

Keegi saatis neid teele ja keegi jäi neid ootama. Kas kõik, kes nende sündmuste ja inimestega kokku puutusid, saavad rahulikult magada? Loodan südamest, et mitte niipea.

Juurdlust toimetavad asjatundjad. Muidugi suhtleb politsei kõikide asjaosalistega. Kahjuks ei ole see lahendus, vaid lihtsalt asja vormistamine. Kaht noort inimest enam ei ole, paljude tervis ja tulevik on kahjustatud meelemürkidest või mõtlematust tegevusest selliselt, et seda ei ole võimalik tagasi pöörata.

Teeb rõõmu, et järjest rohkem on loodud võimalusi noorte vaba aja sisustamiseks. Järjest sagedamini võib näha maa- või raehärrade ning teiste riigis väga tähtsate ametiteeste osalusel avatavaid noortele mõeldud rajatisi.

Kahjuks aga paljudel juhtumitel sellega pidu lõpebki. Küllaga võib tuua näiteid elust enesest, kus näiteks staadionid on lihtsalt lukus. Sedasi jääb kohati mulje, et keerulisem on pääseda staadionile, kui kodust auto võtmed nihverdada või lihtsalt joomapidu korraldada. Kas sellise valiku ette seadmine on õige? Kindlasti mitte! Ahastama paneb, et noored inimesed tegelevad hoopis kõrvaliste asjadega või toimetatakse õigeid asju täiesti valel viisil.

Oleks hädasti tarvis, et kõigil meil oleks keegi, kes hüüaks õigel ajal: „Mehed! Teie hobused põlevad!”. Ehk jääb mõni mõtlematus tegemata ja mõni noor elu saab täiskäigul edasi minna.

Kahjuks on praegu mõnigi hobune lahti sidumata jäänud ja heinakuhi põleb valusa leegiga!

Kutsekool sobib haridusmudelisse

dab see kuid ja kümneid tuhandeid kroone kokkuhoidu. Alustasime läbi-rääkimisi ka Tartu kõrgema kunsti-kooliga, et meil restauraatori eriala lõpetanud saaksid seal suure konkursiga restauraatori erialal soodsama il tingimustel edasi õppida.

Et hariduse rahastamine käib õpilaste arvu järgi nn pearaha põhimõtetel, nuputavad kõik koolidirektorid, kuidas teha nii, et koolil oleks järgmisel aastal ikka sama palju või rohkemgi raha kui eelmisel.

Seitse aastat eduka gümnaasiumi direktorina töötanuna tean, et kergem on gümnaasiumide direktoritel, kes võtavad kümnendaise klassidesse õpilasi nii palju kui vaja.

Olen selle tee läbi käinud ja viinud viie aasta jooksul gümnaasiumi sisse saamise tingimustes keskmise hinde nõude 4,5-lt 3,5-le.

Õpetajate palk tuleks tõsta keskmise palga suhtes poolteisekordseks, ülejäänud rahast poole kasutamist võiks lubada tingimusel, et seda teevad eri

haridusliigid koos, näiteks maapähi-koolid ja kutsekool, olgu tegu siis kutse-eelkoolituse või õpetajate ühise-tevõtmisega.

Ideaalse haridusmodeli korral peaks inimene õppima talle sobival ajal, kohas ja tempos seda, mis talle meeldib. See tähendab igale inimesele individuaalset õppeplaani kogu eluks.

Individuaalõpe on lapsekeskne, kuid paraku kalleim võimalus. Sada-dele õppijatele üht ja sama loengut lugeda on aga odavam variant. Tegelikkus kukub tavaliselt kahe äärmuse vahele, küsimus on vaid rahahulga ja kvaliteedi suhtes.

Arvan, et liigiti on koostööd tehes võimalik pakkuda õpilastele ideaalilähedast haridusteed.

Õpilaste arvu nimel ebatervelt konkureerides ja õpilaste eest õppimisvõimaluste teavet moonutades satume seisule, et rahasummad võivad küll suureneda, kuid paremaks ei lähe midagi.

KIRJAD

Ootame teie arvamusi: Lääne Elu, Posti 30, 90504 Haapsalu, tel 473 7222, 473 7111, info@le.ee

Üks teepool on lahti kaevatud nii sügavale kui vaja ja täitmine juba käib.

URMAS LAURI

Uuemõisa ringtee ehitajad püsivad ajagraafikus

Ristmiku ehitus maksab 7,6 miljonit krooni, kaks miljonit krooni tuleb Uuemõisa kaubakeskuse ehitanud Haapsalu tarbijate ühistult

Tarmo Õuema
tarmo@le.ee

Kuigi sügisvihmad Uuemõisa ringtee ehitajate tööd pidurdasid, on tööd tehtud just nii palju, kui planeeritud. „Üks teepool on lahti kaevatud nii sügavale kui vaja ja täitmine juba käib,” ütles Pärnu teedevalitsuse Läänemaa osakonna juhataja Urmas Robam. „Loodame nädala lõpuks selle poole ära täita, et edasi teise teepoole kallale asuda.”

Tee-ehitajad töötasid ka ööl vastu teisipäeva. „Tee kaevati korraks täitsa läbi, et saaks truubi sisse panna. See tehti öösel, et segaks liiklust võimalikult vähe,” ütles Robam. Ka liiklus toimib remondi ajal ootuspäraselt. „Eeldasime hullemaidki järjekordi fooride taga. Hüllem on asi ainult siis, kui Hiiumaa parvlaevalt suured veokid tulevad,” ütles Robam. Tee-ehitajaile on muret tei-

nud vaid vihmad. „Viimased päevad on kuiv olnud, aga enne sadas nii palju, et see vesi ei ole veel kuhugi kadunud,” kommenteeris teedevalitsuse juhataja. „Muidu oleksime ehk töögraafikust eeski, nüüd oleme lihtsalt graafikus.” Uuemõisa ringristmiku ehitustööd algasid 5. septembril. Ringristmiku rajamine toob kaasa tee laiendamise mõne meetri jagu. Ühtlasi võetakse teealune rohkem kui meetri

sügavuselt üles, et saada lahti muldkeha-alusest pehmest mudapinnasest, mille peal asfaltkate muidu lagunema kipub. Ringteele tuleb viis ohutussaart. Ristmiku ehitus maksab 7,6 miljonit krooni, millest kaks miljonit tuleb Haapsalu tarbijate ühistult, kes ehitas Uuemõisa ringtee kõrvale suure kaubakeskuse. Ristmik peab valmis olema 15. novembriks.

Ringteel hakkavad liiklusvooge suunama ka ohutussaared. FOTO: URMAS LAURI; GRAAFIKA: LAURI OJA

Ridala vald sai riigikontrollilt kiitust ja kriitikat

Tarmo Õuema
tarmo@le.ee

Ridala vald sai riigikontrollilt tunnustust teabe avalikustamise eest, kuid ka laita, sest vallavanem oli iseendale raha maksnud. Riigikontroll uuris Eesti 30 juhuslikult valitud omavalitsuse 2006. aasta tegevust. Enamikus neist avastas kontrollpuudusi. Kõige enam sai kriitikat omavalitsusjuhtide komme maksta iseendale lisatasusid. Seaduse järgi ei tohi omava-

litsusjuht endale tasu määrata, vaid peab laskma seda teha oma volikogul. Uuritud 30 omavalitsuses tuvastas kontroll 14 iseendale tasu määramise juhtu — puhkusetoetused või jõulupreemiad. Rahasumma, mille oli vallavanem Toomas Schmidt iseendale 2006. aasta detsembris määranud, oli 6800 krooni. Ridala vallavolikogu esimehe Olev Peetrise sõnul oli möödunud aastani kombeks, et vallavanem määras koos teiste töötajate lisatasude ja kompensatsioonidega sama-

sugused tasud ka endale. „Revisjonikomisjon juhtis sellele tähelepanu juba enne riigikontrolli. Oleme sellised asjad lõpetanud ja vallavanema tasud määrab volikogu,” kinnitas Olev Peetris Lääne Elule. Riigikontrollile teatas Peetris, et vallavanema tehtud taunitavad otsused said volikogult hiljem heakskiidu. Edaspidi tehakse enne otsus ja siis tuleb tegevus, kirjutas ta. Riigikontroll uuris ka, kui hästi on valla info kättesaadav. Ridala vald sai kiita kui üks

aktiivsemaid info avalikustajaid. Ridala oli ka üks väheseid, kes kirjutas oma eelarvet seda põhjalikult selgitades. Samuti valmistuvad nad dokumendiregistri dokumentide sisu panema internetti enne ettenähtud tähtaega 2009. „Ridala vastusest võis välja lugeda nõustumise igasuguste meetmete rakendamisega, mis aitavad huvilistele selgitada kogu avaliku sektori rahakulutusi ja muidugi ka tulude laekumist,” tõesid auditiaruande koostajad.

Krediidiinfo analüüsib firmade usaldusväärsust

Lehte Ilves
lehte@le.ee

Lääne Teede emafirma Üle on saanud Krediidiinfolt eriti kõrge AA-reitinguga ettevõtte tunnistuse; Haapsalu tarbijate ühistu, Koduliising ja Kihnu Veeteed said A-reitingu. A tähendab hinnet „hea”, AA on „väga hea” ja AAA „suurepärase”, selgitas Krediidiinfo kliendihaldur Raivo Tulva. Krediidiinfo on varem arvitanud reitinguid, kuid pole tunnistusi välja andnud. „Tunnistusi anname vaid headele, väga headele ja suurepärasele ettevõtetele,” ütles Tulva. Tema sõnul näitab A-tase, et tegemist on kaugelt üle Eesti keskmise ettevõttega. Kõrgeimale ehk AAA-tasemele vastab ehk umbes 2–3% ettevõttest, lisas Tulva. Tulva sõnul on enamik ettevõtteid BBB ehk rahuldavad, kuid paljud on ka veel madalama tasemega. Reitinguid ja Eduka Eesti ettevõtte tunnistusi annab Krediidiinfo välja majandusaasta aruande põhjal. Ettevõtte hindamise juhend on mitmekümnel leheküljel ja seal on sadu tabeleid, selgitas Tulva.

Hinnang põhineb ettevõtte majandus- ja finantsolude ning maksekommete analüüsil, hinnatakse krediidiriski, maksejõuetuse tõenäosust, krediidi-liimi, juhi tausta jms. „See näitab eelkõige firma usaldatavust,” kommenteeris Kihnu Veeteede juhataja Toomas Kömmus. „Raskeil aegadel on siis ehk pankade, kütusetarbijate või laevaremondiettevõtete lihtsam suhelda.” Vormsi liini riigihankeline maht oli 1300 reisi aastas, kuid tänavu teeme 1765 reisi, lubas Kömmus. Piletihinda ei ole tõstetud, vormsilased ei maksa broneeringute eest, saavad üldjärjekorras eelise ja neile ei rakendata ka koefitsiente. „See kõik on tingimustes, kui naabersaarele sõit kallineb märgatavalt, hiidlased ja saarlased ei naudi mingeid erisoodustusi peale püsikliendi oma,” ütles Kömmus. Siiani on Krediidiinfo jõudnud läbi töötada kolmandiku ettevõtete majandusaasta aruandeid ehk 22 000. Aruandeid on aga 59 000. Krediidiinfo AS on sellest aastast maailma juhtiva krediidiinformatsiooni kontserni Experian Group tütarettevõte.

LÜHIDALT

Algab isadepäeva pildi- ja fotokonkurss
Haapsalu toomkirikus algab taas perekonna- ja põlvkonnavaheliste heade suhete tähtsust toonitav isadepäeva foto- ja pildikonkurss, mis kannab nime „Üheskoos on hea”. Konkursile on oodatud fotod, joonistused või muus tehnikas võistlustööd, millel on kujutatud isasid, vanaisasid, onusid, ristiisasid. Osa võivad võtta nii üksikvõistlejad kui ka kollektiivid: pered, lasteaiarühmad, klassid, sõpruskonnad. Konkursss sünnib nelja kohaliku koguduse — EELK Püha Johannese, baptisti-, advent- ja täisevangeelse vabakoguduse — koostöös, ütles EELK Lääne praostkonna vikaarõpetaja Kristel Engman. Pealkirja, autori nime ja kontaktandmetega tööd saata

kas postiga või elektrooniliselt aadressil Haapsalu Püha Johannese koguduse kantselei, Kooli 6, pk 51, 90501 Haapsalu, või haapsalu@eelk.ee. Tööde esitamise tähtaeg on 8. oktoober. 14. oktoobrist saab Haapsalu toomkirikus oma lemmiktöödele hääle anda. Kõigi hindajate vahel loositakse auhind. Parimate tööde autoreid autasustatakse isadepäeval, 11. novembril oikumeenilisel jumalateenistusel toomkirikus. Engmani sõnul on tänavune konkurss erakordne, sest viiendat korda toimuv võistlus on esimene nii mitut kirikut hõlmav ühisprojekt. Esimest korda võetakse töid vastu ka elektrooniliselt ja see aitab ühtlustada näituse visuaalset külge.

Lehte Ilves

Haapsalu gümnaasium õpib evakueeruma
Täna on Haapsalu gümnaasiumis evakuaatsiooniõppus — õpetajail ja õpilastel tuleb leida tulekolle ning õigeid teid kasutades majast välja saada. Läänemaa ennetustöö spetsialisti Maie Mitsurina sõnul koolitab õpetajaid tuleohutusfirma Tamrex OÜ ja päästjad on õppusele kaasatud vaid vaatlejana. „Jälgime personali tööd, kontrollime, kus on varuväljapääsud,” tõi Mitsurina näiteid päästjate osalusest. Nõuete kohaselt peab iga lasteasutus praktilise evakuatsiooniõppuse korraldama vähemalt kord aastas. Vähemalt kord kahe aasta jooksul osalevad iga kooli ja lasteaia evakuatsiooniõppusel ka päästetöötajad, et tutvuda hoone eripäradega ning anda

personalile näpunäiteid, kuidas inimesed ohutult hoonest välja saata. Oktoobri alguses on evakuatsiooniõppus Oru koolis.

Enriika Liiv

Õitsev sügis

Haapsalus Mulla tänavas puhkes valge kibuvits taas õide.

URMAS LAURI

KLASSIKALISE MASSAÄŽI ALGKURSUS

Massaažikool 06 -07.10 ja 21.10 kell 10.00 -18.00

Hind 1600.-

Kursusus on mõeldud kõigile huvilistele, kel soov osata oma kätega teha midagi tänuväärset. Omandad midagi väärtusliku kogu eluks.
Info ja reg: **6704 008**, email: koolitused@massaaz.ee vaata lähemalt: **www.massaaz.ee** Koolitused toimuvad **Haapsalus, Kastani 8.**

EESTI

Laevafirma saab riigilt 152 miljonit

2008. aasta riigieelarve kava näeb saarte ja mandri vahel parvlaevaliiklust korraldavale OÜ-le Väinamere Liinid ette ligi 20-protsendist toetuse kasvu. OÜ Väinamere Liinid opereerib nii mandri ning Saaremaa ja Hiiumaa vahel kui ka Saaremaa ja Hiiumaa vahel (Sõru–Triigi liin). Toetuseks on ettevõttele kavandatud 152 miljonit krooni ehk 19,78 protsenti rohkem kui mullu.

Matsalus loendati öhtuga üle 13 000 sookure ja hane

Eesti looduskaitstjad ja linnuvaatlejad loendasid 17. septembril Matsalu ümbruses ühe öhtuga üle 7600 sookure ja ligi 5600 hane. Eelmise aastaga võrreldes oli neid linde tänavu vähem.

Mullu loendati Matsalu piirkonnas 23 000 ja kogu Eestis 55 000 sookurge. Ka hanede arvukus Matsalus oli mullu „tugev keskmine“, ulatudes 10 000 isendi kanti.

Avati uus koolitusportaal tark.ee

Koos uue koolitushooaja algusega on alustanud uus internetipõhine koolitusportaal www.tark.ee.

Koolitusportaal on mõeldud eriala- ja täienduskoolituste otsijaile, koolituste korraldajaile ja pakkujaile ning personalijuhtidele.

Linnad saavad keelata kasiinode avamist

Riigikogu majanduskomisjon toetas seadusemuudatust, mis annab omavalitustele õiguse keelduda kasiinode avamisest kirikute, sportimiskohtade, haridus- ja tervishoiuasutuste lähedal ning elamutes. Ebasobivad kohad on ka elamud ja üldplaneeringuga elamumaaks määratud maa-ala.

Juubelilaulupeo film esilinastub ligi 40 aastat hiljem

Oktoobri alguses esilinastub Tallinnas 38 aastat hävitatuks peetud 1969. aasta juubelilaulupeo film „Leelo“, mis on algsel kujul taastatud.

1969. aastal saja aasta juubeli laulupeo puhul valminud pooletuunnine „Leelo“, mille lavastas Hando Runneli stsenaariumi järgi režissöör Jüri Müür, lõigati kommunistliku partei keskkomitee juhtnööride järgi põhjalikult ümber; kirjutab Eesti Päevaleht.

BNS, PM Online

Algkooli lapsed veetsid liiklusteemalise koolipäeva

Enriika Liiv
Enriika@le.ee

Esmaspäeval võttis terve Uuemõisa algkool osa politseipäevast, kus lapsed tutvusid liiklusega: mängisid mängu, tegid etüüde, vaatasid filmi ja proovisid vigursõitu.

Keskpäeval kogunesid kõik õpilased — nimekirjas 131 — kooli ette muruplatsile, et osa saada algavast politseipäevast. Koolitunnid kestsid sel päeval vaid 12.30ni.

Oli rivistus ja moodustati segarühmad, igas neist oli lapsi 1.–6. klassini. Seejärel suundusid 10–12-liikmelised rühmad igaüks oma tegemistele: paar rühma läks etüüde ette valmistama, teised lahendasid liiklusteemalist ristsõna ja tegid rattaga vigursõitu ning osa vaatas liiklusteemalist õppefilmi.

Lapsed, kes etüüde ette valmistasid, olid kõige rohkem elevust täis. Saginat, kilkeid ja naeru jätkus õppeklassi igasse nurka.

Uuemõisa algkooli lapsed lahendavad ringis liiklusteemalist testi.

ARVO TARMULA

Esimene rühm sai etüüdi, kus tuli näidata ratturi ülekäiguraja ületamist. Kohapeal olnud politseiniku sõnul on tähtis, et iga etüüd oleks õpetlik ja kõigile arusaadav. Esimesest

etüüdist said lapsed teada, et ratturil peab olema kiiver ja sõiduluba ning et ülekäigurada ületatakse, ratas käekõrval.

Klassis aitas etüüde ette valmistada ka kooli õppealajuhataja ja 5. klassi õpetaja Taimi Sarapuu. „Meie koolis on liiklusring, milles osalevad õpilased 3. klassist alates, tore, et politseipäeva on haaratud lapsed esimesest klassist peale,“ rõhustas Sarapuu.

Sarapuu sõnul pole politseipäeva koolis varem olnud, kuid päästeteenistusega on kool juba kordi koostööd teinud. „Järgmisel nädalal tuleb päästeteenistus ja räägib suitsuanduritest ja tulekustutite kasutamisest,“ avaldas ta.

Politseipäeval olid ka liiklusteemalised sportlikud mängud ja rivistused. Koos vaadati liiklusbrošüüre, pandi kokku puslesid ja loeti koomikseid.

Politseipäeva korraldaja oli kadett Jaanika Porn koostöös Uuemõisa algkooli ja Ridala vallavalitsusega.

Porn lõpetab peagi sisekaitseakadeemia politseikolledži politseikooli ja asub tööle Haapsalu politseijaoskonda. „Projektiõppimine on viimane osa õppest ja mina valisin selleks liiklusteema,“ ütles Porn.

Tahad õppida politseinikuks?

Aegu on igapäevaelu kõigi negatiivsete ilmingute, õnnetuste ja korrarikkumiste korral vaadatud politsei poole küsiva või etteheitava pilguga.

Oleme harjunud, et peame tihti peale avalikkusele vastust andma ka neis küsimustes, mis ei ole otse meie pärusmaa: sotsiaal-, haridus-, planeerimise ja muude probleemide ning kitsaskohtade lahendamine ei ole meie võimuses, saame nende lahendamisele kaasa aidata vaid nõustaja rollis. Aga ega see meid heiduta, pigem oleme uhked, et meid usaldatakse ja meile seatakse suuri ootusi. Anname endast parima, et meie kõigi elu turvalisem oleks. Õnneks on avalikkus seda mõistma hakanud ning usaldus politsei vastu on samm-sammult kasvanud.

Nii nagu igas organisatsioonis, nii lahkub ka politseis inimesi töölt: kes pensionile, kes uutele katsumustele. Järelikasvu on pidevalt vaja. Kui mõnes piirkonnas on peaaegu kõik ametikohad täidetud, siis valdav enamik Eestist, sh meie regiooni kuus maakonda, ootab oma ridadesse täiendust.

Viimastel sisekaitseakadeemiasse pürgijate vastuvõtukatsel on olnud hulk noori, kes tahab asuda õiguskorra kaitsele. Tunname heameelt, et valdav enamik kandidaate on laia silmaringiga ning hea füüsilise ettevalmistusega.

Praegu on Pärnu politseiasakonnas praktilal politseikadett Mati Tee, kelle käest on hea võimalus küsida asju, mis huvitavad ilmselt mitmeidki noori, kes seisavad elukutsevaliku ees, ja abistab otsuse langetamisel.

Mis Sind ajendas otsust langetama just politsei ka-

INTERVJUU

Mati Tee

politseikadett

Huvi politseitöö vastu oli juba ammu. Mulle meeldis, et politseitöö on mitmekülgne ja võimaldab suhelda paljude inimestega. Samuti oli otsuse mõjutaja minu soov aidata inimesi nende probleemide lahendamisel.

Milliste omaduste ja ettevalmistusega peaks olema politseinikuks pürgija?

Kindlasti peab olema kindel soov saada politseinikuks ja mõningane ettekujutus politseitööst, mis ei baseeruks vaid välismaistel märulifilmidel. Politseinikuks pürgija peab arvestama politseitöös ettetulevaid pingelisi olusid, mis eeldavad nii tugevat vaimujõudu, suurt pingetaluvust kui ka head füüsilist vormi.

Mis on seni olnud kõige raskem või keerukam?

Olen mõistnud, et politseitöö on oma iseloomult meeskonnatöö. Seetõttu saan õpingute ajal keerukaisse oludesse sattudes abi kolleegidelt ja juhendajalt. Kindlasti tuleb tööle asudes ette ka raskemaid situatsioone, kus on vaja ainuisikuliselt teha õigeid otsuseid. See pärast tahan õppimise ajal võimalikult palju teadmisi ammutada ja kõrvaltvaatajana jälgida, kuidas professionaalid asju lahendavad. Seda ei saa nimetada mitte raskeks ega keeruliseks, vaid pigem oluliseks õpin- gete osaks.

Palun kirjelda lühidalt õpeprotsessi. Kas see Sinu arvates õigustab end?

Õppimine on huvitav ja vaheldusrikas, sest vaheldumisi on teooria ja praktika. Samuti ei tekita selline õppevorm väsimust teooria omandamisel, sest kolme kuu jooksul koolis õpitut teoreetilisi teadmisi saab järgmise kolme kuu jooksul politseiasutuses praktilal olles kohe kasutada.

Juba esimesel praktilal saame selge ettekujutuse oma tulevases tööst ning tunnetuse, kas valik on osutunud õige. Õppevorm, mida nimetatakse kompetentsipõhiseks, on üsna uudne ja noorte hulgas populaarne.

Minu arvates õigustab selline õppevorm ennast, sest aitab politseikadetil juba varakult tutvuda oma tulevase töökoha ning kolleegidega. Samuti tähendab see ju teadmiste omandamist otsese politseitegevuse kaudu (klienditeenindus, patrullimine, menetluse teostamine jms).

Millistel noortel soovitaksid otsuse politseitöö kasuks langetada (teadmised, füüsiline ettevalmistus)?

Nii nagu ka varem juba ütlesin, peab noorel inimesel olema kindel tahe ja soov saada politseinikuks. Tulevane politseikadett peaks olema aktiivne ja edumeelne noor; kes väärtustab teadmisi ja soovib aidata teisi inimesi. Sportlik eluviis tuleb samuti kasuks, sest politseinik peab olema heas füüsilises vormis. Tähtis on avar silmaring ning valmisolek end pidevalt täiendada, sest inimesed küsivad politseinike käest mitmesuguseid valdkondi puudutavaid küsimusi.

Küsitlenud Kaja Kukku
Lääne PP avalike suhete büroo komissar

Lisateave

Usutavasti on noori, kellel on lõplik otsus elukutsevalikul veel langetamata.

Kui Sind huvitab just see, mida kirjeldasime, on võimalus lisateavet saada sisekaitseakadeemia kodulehelt www.sisekaitse.ee või elukohajärgsest politseiasutusest. Järgmine dokumentide vastuvõtt on juba 8.–18. oktoobriini.

Kaja Kukku

Sügis toob endaga palju uut. Viimase lihvi Sinu suurepärasele välismusele annavad uued prillid. Meie 2007/2008 aasta sügislise prillikollektsiooni märksõnad on luksuslik, edev, detailirohke, glamuurne, eksklusiivne, värviline. Maailma parimate kaubamärkide uued kollektsioonid on kohal. Prillid on ehe.

www.normanoptika.ee

Tallinn: Räväla 6 (Kaubamaja Räväla pst. poolsel küljel), Tõnismägi 16A, Paldiski mnt. 68 (Merimetsa tervisekeskus)

Pärnu: Rüütli 14
Tartu: Ülikooli 6
Kuressaare: Kohtu 1
Haapsalu: Karja 7

VÄLISMAA

Läti seimi uueks esimeheks valiti Gundars Daudze

Läti parlament valis oma uueks esimeheks Gundars Daudze. Salajasel hääletusel esmaspäeva pärastlõunal toetas Daudzet 52, vastu hääletas 36 saadikut.

Indulis Emsis astus eelmisel nädalal spiiikrikohalt tagasi tema suhtes algatatud uurimise tõttu. Prokuratuur kahtlustab teda valetunnistuse andmisest.

Daudze kuulub erakonda Lätile ja Ventspilsile.

Rice: ainus stabiilne lahendus on Kosovo iseseisvus

Balkanile võib stabiilsuse tuua üksnes Kosovo iseseisvumine ning Euroopa peaks sellesuunalisi samme toetama, teatas USA välisminister Condoleezza Rice esmaspäeval.

Rice tõdes, et konfliktipooltel näib vahel puuduvat tõsine soov kokkuleppele jõuda. Serbia on kindel, et Venemaa vetostab Kosovo iseseisvuse otsuse ÜROs, kosovolased aga usuvad, et USA tunnustaks ka nende ühepoolset iseseisvuskultust.

Euroopa Liit on Kosovo küsimuses lõhestatud — ise separatismiga kimpus olevad Slovakkia, Rumeenia, Küpros ja Hispaania nõuavad küsimuse lahendamist ÜRO otsusega ja õigeusklik Kreeka toetab serblasi.

BNS, etv24.ee

Sügis toob endaga palju uut. Viimase lihvi Sinu suurepärasele välismusele annavad uued prillid. Meie 2007/2008 aasta sügislise prillikollektsiooni märksõnad on luksuslik, edev, detailirohke, glamuurne, eksklusiivne, värviline. Maailma parimate kaubamärkide uued kollektsioonid on kohal. Prillid on ehe.

BVLGARI FENDI
VERSACE GIORGIO ARMANI
PRADA NINA RICCI
KENZO YVES SAINT LAURENT
GUCCI D&G

MAKE UP STORE

Kõikide ostjate vahel loositakse välja 10 individuaalset meigikursust.

Vaata: www.normanoptika.ee

Tallinn: Räväla 6 (Kaubamaja Räväla pst. poolsel küljel), Tõnismägi 16A, Paldiski mnt. 68 (Merimetsa tervisekeskus)
Pärnu: Rüütli 14
Tartu: Ülikooli 6
Kuressaare: Kohtu 1
Haapsalu: Karja 7

Pane i-le täpp

norman optika

Lääne Malevlane

Lääne malev on Eesti üks vanemaid riigiasutusi

Täna, 27. septembril on 90. sünnipäev Kaitseliidu Lääne maleval — oleme Kaitseliidu üks esimesi malevaid ja Eesti üks vanemaid riigiasutusi.

Toona, 90 aastat tagasi, oli meie kodumaa tormide keerises. Rahvas oli väsinud ja räsitud maailmasõjast, veebruarirevolutsioonist, demoraliseerunud Vene väeriismete omavolist, vägivallast ja aina süvenevast korralagedusest.

Jäi üle kaks võimalust. Jätta kõik saatuse hoolde ja hukuda või alustada esmapilgul võitlust, mis tundus lootusetu. Rahvas valis võitluse.

Lääne Ajutine Maakonna Valitsus võttis 19. septembril 1917 vastu üksmeelse otsuse kutsuda valdades ellu omakaitseüksused. Sellekohane korraldus saadeti valdadesse 27. septembril ja seda päeva loetakse Lääne maleva asutamise päevaks.

Nüüd võime uhkusega tõdeda, et meie malev on tugev ja elujõuline. Oleme suutnud täita kõik meile pandud ülesanded. Lääne- ja Hiiumaa on rahvaarvult riigi väiksemad maakonnad, kuid liikmete poolest oleme tugeval 6. kohal.

Meie kaitseliitlased valvavad rahu mitmel pool kriisikolletes. Jaanipäevaks jõudis Bosniast tagasi leitnant Kristjan Muld ja Iraagist seersant Martin Talving.

Praegu on meie kaitseliitlased Kristjan Jalonon Kosovos, Silver ja Sander Prank Afganistanis. Katrin Reede valmistub Rootsis rahuvalvemissioonile minema.

Malev aastal 2007

Malev on tänavu korraldanud 41 väljaõppeüritust: kursusi, võistlusi, laskeharjutusi, koostööõppusi. Neil on osalenud 994 kaitseliitlast. Enne aasta lõppu on veel 17 üritust, sh suurõppus Orkaan 2007 ja patrullvõistlus Sügistorm.

Meie maleva instruktorid on osalenud kursuste korraldamisel

Kaitseliitlased linnalahingu õppusel Kiltsis tänavu septembris.

HEINO REBANE

sel Kaitseliidu koolis.

Enne võidupüha lõpetasid Kaitseliidu kooli kompaniiülema kursuse kaks tublit ohvitseri Tõnu Teder ja Raigo Oiglas. Vanemallohvitseri kursuse tegi läbi Andrus Jefimov. Sügisel alustavad Madis Mintel kompaniiülema, Madis Marleen ja Vahur Toomas vanemallohvitseri kursusel.

Aprillistündmuste aegu osalesid kaitseliitlased 350 tundi avaliku korra kaitsel. Abipolitseisse astus 40 kaitseliitlast!

Meie kaitseliitlased ei jäänud kõrvale ka siis, kui põles Elliste raba. Lääne malevlased osalesid põlengu kustutamisel algusest lõpuni.

Edukas aasta oli ka meie

sportlastel. Lahtis sai laskeorienteerumise MMil Mati Kallemets kuldmedali.

28.–30. augustini osales Eesti piirivalve XV laskejooksu karikavõistlustel ka Lääne maleva võistkond koosseisus Mati Kallemets, Juhan Lukk ja Mati Järvik. Läänlaste võistkond saavutas esimese päeva kokkuvõttes külalisvõistkondadest II koha ja oli individuaalselt parim. Mati Kallemets sai aga üle 60aastaste seas II koha.

Teisel päeval oli laskejooksu teatevõistlus, milles startis 13 võistkonda. Külalisvõistkondadest saavutasid läänlasted III koha.

Maleva naiskond tuli Lääne-maa 2007. aasta meistrivõist-

lustel võrkpallis esimeseks. Kaitseliidu meistrivõistlustel mürdmaasuusatamises sai maleva naiskond naisveteranide üldarvestuses II koha.

Meie maleva 90. sünnipäeval õnnitlen ja tänan kõiki malevlasi, pealikke, naiskodukaitsjaid, noori kotkaid ja kodutütreid. Täna kõiki tublised koostööpartnereid, kes on kaasa aidanud maleva ja Kaitseliidu tegevusele ning arengule.

Algavaks aastakümneks soovin kõigile raugematut jõudu, püsivust Kaitseliidu tegevuses ja isiklikus elus.

Arnold Juhans

kapten,

Lääne maleva pealik

Abipolitseinik — abi politseile

Enne aprillistündmusi oli Lääne malevas alla kümne abipolitseiniku. 26. ja 27. aprilli sündmustest ajendatult kasvas see arv enam kui neljakordseks.

Suur osa Läänemaa politseinikke oli hõivatud sel ajal Tallinna sündmustega. Meie abipolitseinikud olid seetõttu kohalikule politseile teretulnud abi. Nad osalesid patrullteenistuses ja plaanilistel politseioperatsioonidel, paaril korral tuli politsei väljuihi palvel kiiresti formeerida üksus.

26. aprillist 12. maini tegid kaitseliitlastest abipolitseinikud kokku üle 350 tunni politseitööd. Tagatud oli ka ööpäevaringne reservi valmisolek.

Tänu kaitseliitlaste ettevalmistusele, suhtumisele ja dissipliinile ning maleva koordineerimisele saavutas abipolitsei üksus tegutsemisvõime otsekohe. Kaitseliitlastest abipolitseinikud olid kohalikule politseile abiks, mitte koormaks.

Koostööprojekti osana on

juunist septembrini olnud üheksal reede õhtul Kastani piirkonnas väljas kaheliikmelised jalgspatrullid. Kahel korral on politsei palunud abi kadunud inimese otsimiseks. Aktiivsemad abipolitseinikud osalevad ka politsei patrulltoimkondade töös ja reididel.

Esmase koolituse kõrval aprillis-mais korraldas Lääne politseiprefektuur augustis abipolitseinike täienduskoolituse. Politsei on lubanud täienduskoolitusi jätkata.

Täna kõiki abipolitseinikke nende panuse eest. Tänu väärivad ka nende pered ja tööandjad — on ju kaitseliitlase ja abipolitseiniku tegevus vabatahtlik, tihtipeale võetakse selleks aega pere kõrvalt, vahel peab paluma ka tööandjat.

Täpsem info Aivar Kausilt (tel 510 0489, e-post aivar@hapval.ee) või Lääne malevast.

Aivar Kaus

kapral

Kaitseliidu keskuhatus autasustas

Ülo Tuisk, auliige. Kaitseliidu Valgerist, II klass
Heino Rebane, kapten. Kaitseliidu Valgerist, III klass
Kalle Porn, seersant. Kaitseliidu Valgerist, III klass

KL teenetemedal, II klass

Pille Porn, NKK liige.
Arvi Matto, kapral
Harne Kokvel, nooremseersant
Viktor Kogel, reamees
Andrus Rimmel, reamees
Peep Põldäär, veebel
Aivo Rautam, lipnik
Toivo Vaher, lipnik

KL teenetemedal, III klass

Toivo Sõitja, seersant
Meelis Targamaa, reamees
Raido Tammelaht, reamees
Ain Kullo, tegevliige
Raimond Lunev, nooremleitnant
Halja Veersalu, tegevliige
Selve Kirs, tegevliige
Sander Jõemaa, tegevliige
Rein Kruusmaa, reamees
Priit Rimmel, kapral

KL teenetemedal, eriklass

Ahti Olesk, lipnik
Valeri Ruuse
Toomas Schmidt,
Taivo Raudsaar

Kaitseliidu ülema hinnaline kingitus

Aivar Kaus, kapral

Lääne Maleva teenetemärk

Argo Näkk, kapten
Toomas Luik, kapten
Kalle Mürel, vanemseersant
Meelis Kahju, nooremleitnant
Angelika Naris
Airi Neve
Tauno Tähe, reamees
Marek Vilgats, reamees
Jaak Jeeberg, nooremseersant
Siim Jeeberg, reamees
Silver Prank
Sander Prank
Tõnu Parbus
Targo Maranik
Mati Kallemets, reamees
Are Haab, reamees
Urmas Kolga, seersant
Madis Marleen, kapral
Andres Veske, kapral
Ülle Kaasik
Eda Aavik
Pille Vidrik
Eneli Ööpik
Marika Haller

Janek Tanneberg, reamees
Helle Veltmann
Andre Saks, kapral
Ivar Olop, nooremleitnant
Ivar Lepp, nooremseersant
Kaupo Kuningas, major
Urmas Susi, major

Kaitseministri hinnaline kingitus ja tänukiri

Andres Veske, kapral
Tiit Lints, nooremseersant
Aadi Nuut, leitnant
Kaido Pällo, kapral
Kristjan Reino, nooremseersant

Hinnaline kingitus

Rein Reimets, nooremleitnant
Madis Mintel, nooremleitnant
Katrin Reede, nooremseersant
Renee Kark, vanemveebel
Hellat Rumvolt, kapral
Piret Kollo
Maire Kruus
Edita Luik
Anu Toode
Karin Rünkorg
Kaja Orul
Silvi Silde
Kaidi Sits
Tiit Kaljuveer, seersant
Neeme Suur, leitnant
Tiina Leesik
Jüri Treuman, leitnant
Ester Karm
Taavi Vaher, vanemseersant
Taimo Juhe, vanemseersant
Vambola Tamberg, leitnant
Svetlana Mustkivi
Tarmo Paio, nooremleitnant
Arnold Aljaste, kapral
Albert Tamme
Arne Tamm
Haljand, Kotelnikov kapral
Alvar Jaamu, nooremleitnant
Kalle Karm, veebel
Mihkel Sein, nooremleitnant
Aksel Heidemann, kapten
Reemet Sits, veebel

Tänukiri

Mihkel Mutt, Mihkel Aasna, Taa-
vet Evert, Kalev Hiie, Reinis Pappel, Vendo Jugapuu, Siim Aksli, Krista Esta, Aleksei Kokarev, Erika Raudsepp, Juhan Lukk, Alari Viigipuu, Aleksander Matt, Tanel Detlov, Henri Perkmann, Sander Pukk, Jan Sošenko, Rainer Pappel, Roomet Sits, Ott Koik, Teele Jurtom, Anu-Liis Laar, Silvia Koppel, Elina Märtin, Joanna Kõrtsmann, Heli Esko.

Hiiumaa Kaitseliit täna

Meretagune asi on siiski pisut teistmoodi kui mandril ja sellest johtuvad ka meie iseärasused. Oleme küll Kaitseliidu Lääne maleva Hiiumaa malevkond, ent saareline asend teeb oma korrektiive nii olemisse kui ka tegevusse.

Oleme oma saare kaitseks ja tegeleme saare asjadega. Hingame aga üheskoos Lääne maleva ja kogu Eesti Kaitseliiduga. Kõike saab alati teha rohkem ja paremini, ent Kaitseliit on vabatahtlik organisatsioon ja vabatahtlikud panustavad sellesse oma võimalustest lähtuvalt.

Põhirõhk meie töös on Hiiumaa kaitseliitlaste tegevusel saarel ja ka väljaspool, ehkki need võimalused kipuvad järjest kitsenema nii ülevaohindade kui ka parvlaevade graafiku tõttu. Oma tegevussuunad on meil selged, regulaarselt käivad laskeharjutused; vähemalt kaks korda aastas harjutame suuremalt linnalahingut ja sissitegevust, osaleme võimalust mööda suurvõistlusel Valgel Laev ja Sügistorm, ise teeme Tihu Retke.

Meil on kauased sidemed hõimuveljedega Soomes, tänavu tuli sellele lisa Soome kõi-

gejärjepidevamast reservorganisatsioonist — alustasime koostööd Savonlinna reservlastega.

Suuremad propagandaettevõtmised on seotud Hiiumaa rannakaitserajatiste tutvustamisega, oktoobris läheme Palli-nina patareiga tutvuma, juba traditsioonilise emadepäeva rattaretkega käisime Tahkunas rannapatareide alal.

Hiidlased otsivad oma toimetulekut nii saarel kui ka väljaspool, see tingib teinekord mõnest ettevõtmisest keisema osavõtu. Meie kaitseliitlaste kiituseks olgu aga öeldud,

et õppustel käiakse nii mandrilt kui ka Soomest ja mujaltki.

Kogu töö käib koos Naiskodukaitses ja noortega, nii on korraldatud laagreid ja aidatud kaasa saare suuremail ettevõtmistel: luurekoolis Tahkunas, militaarkohvikus kohvikuprojektis ja mujalgi on meie tublid naised maitsvat süüa teinud.

Hiiumaa Kaitseliit on meie saare identiteedi üks osa ja täidab seda rolli kindlalt.

Urmas Selirand

malevkonna pealik

Kapral Veske, relvavend

Andres Veske tahab Kaitseliidus tegutseda, kuni tervis lubab.
ARVO TARMULA

Kui helistada Kaitseliidu Lääne malevasse, võite sattuda kõnelema kapral Andres Veskega, sest tema on maleva üks neljast korrapidajast.

60aastane Andres Veske on kaitseliitlane 1996. aastast.

„Relvad on mind kogu aeg huvitanud ja sellepärast on mul jamasidki olnud,” tunnistab ta ja rääkis, kuidas julgeolekumehed ta otse Wiedemanni koolist arreteerisid. Oli sõjajärgne aeg ja igal poisil oli oma relvavaru. Veske kodu läbi otsides jäi julgeolek pika

ninaga, relvad olid liiga hästi ära peidetud.

Relvade asemel hakkas Veske tegelema maadlusega ja jõudis sel alal päris kaugele. Tuli vabamaadluses Jõu süsteemis Eesti meistriks ja oli klassikalises maadluses teine.

Maadles ta 44. eluaastani. Leiba teenis keevitajana, aga tegi ka muud metallitööd Haapsalu KEKis ja Lääne Kaluris.

Praegu on Veske Lääne malevas tööl käiv pensionär, korrapidaja ja tagalajao ülem. See viimane koht ongi vanemate

kaitseliitlaste päralt, nemad ei pea enam nii palju ringi mütama. Veske erineb selle poolest siiski paljudest, et ei põlga ka ise õppusel osaleda. Mitte küll enam otse võistlejana, aga kohtuniku või muu abilisena.

Oma Kaitseliidu–kaaslasi nimetab ta vennaskonnaks ja relvavendadeks, kelle abile võib alati loota. Kui küsida, mis talle Kaitseliidus meeldib, lööb muidu vaoshoitud mees sarama: „Oi! Vägev!”

Veske sõnul näeb Kaitseliidus kohe ära, kes on kes, ja vi-

letsaid vennikesi sinna enam ei satugi, sest sõel on tihe. Kaitseliidus ei tehta ka vanusevahet, noored arvestavad nendega, kel on kogemusi.

„Neist meestest ei pea ma midagi, kes ütlevad, et Kaitseliitu ja kaitseväge pole vaja,” tunnistab Veske. „Iga mees, kes hoolib oma perest ja riigist, peaks olema Kaitseliidu liige.”

Kui meenutada, kuidas Kaitseliit on muutunud, avab Veske pildialbumi ja näitab õppuselt võetud pilti, kus iga mees on isemoodi riides.

Nüüd on kõigil munder ja varustus. Veske aga unistab, et Läänemaa saaks ühe korraliku lasketiiru, see võiks tema meelest olla Piirsalus. Kui Kiltsi lennuväljale tiirteha, peaks seal olema kogu aeg valve, sest muidu lastaks pudelite pihta ja kilde ei jõuaks keegi kokku koguda. Endale soovib Veske, et jätkuks tervist, siis saab tööd teha. Metsaskäike ja õppusi ta ei kardaks, sest: „Mets ei tapa, teeb ainult tugevamaks.”

Lehte Ilves

Mitme missiooniga Eesti mees

Madis Marleen on nii mitmekülgne mees, et temast võiks kirjutada mitu lugu, kuigi ta on alles 33. kahe koolilapse isa.

Aastaid tagasi oli ta puusepp. Kes käib toomkirikus, näeb seal tema kätetööd. Madis Marleeni abiga sai orel elegantselt hallikassiniseks.

Muusikahuvilised tunnevad teda kui Haapsalu ühe parema uue aja rokkbändi Melotrap trummarit. Töö on bändiliikmed laiali pillutanud ja kokku saadakse viimasel ajal harva.

Praegu on Madis Marleen hoopis paberitega pottsepp, diplomi sai ta Tallinna ehituskoolist alles pool aastat tagasi.

Sellesse lehte sattus ta aga tubli kaitseliitlasena. Kuigi ta on Kaitseliidus olnud vähem kui aasta jagu aega, kavatseb ta sügisel sõjandusega veel tõsisemalt tegelema hakata ja läheb Kaitseliidu kooli. Hakkab nädalavahetuseti vanemallohvitseriks õppima.

Ega ametiõppimine leiba küsi, ütleb ta ega välista ka sõjaväelaskarjääri, „sest iial ei tea, mis elu ette toob”.

Muusikust abikaasa on kannatlik olnud, tunnistab Madis Marleen.

„Naerame meestega teine-

kord, et naistele peaks ka medalid andma, sest mehed on neil kogu aeg metsas,” ütles Marleen. Seda intervjuudki annab ta kiirustades, et jõuda laskevõistlusele.

Kaitseliitu viis Marleeni sisetunne ja patriotism, soov kaitsta oma peret ja kodu. Oma osa oli ka järjepidevusel.

Suguvõsapärimuse kohaselt ulatub Marleeni nimi Põhjasõja aega ja viitab Rootsi esivanemaile. Madis Marleen on küll Haapsalu poiss, aga tema juured ulatuvad Kullamaale.

Madis Marleeni vanaisa Johannes Marleen oli Kullamaal kaitseliitlane, vanemleitnant.

Sõja ajal võitles ta Nõukogude vägede vastu, läks Emajõe lahinguist koos mõne kaaslasega Pärnumaa metsadesse. Metsavenna saatust oli aga Siberi surmalaagrid.

Madis Marleen imetleb oma vanaisa, kes pidas kõigile vintutustele vastu ja tuli ka sealt tagasi ning suri kodumaal 1985.

Johannese isa tapja oli aga NKVD. Neil oli Kullamaal suur talu ja kui julgeolekumehed tulid talu läbi otsima, leidsid nad kapist poeg Johannese ohvitserimundri.

Vanavanaisa teadis, mis

mundriomanikku eesootab. Ta ütles, et munder on tema oma.

Vanavanaisaga ei aetudki pikalt juttu, tiriti õue, pisteti tägiga surnuks ja visati kaevu. Viljakotid loobiti peale.

Marleen tunnistab, et sellele mõeldes on tal raske leppida mõningate asjadega meie ühiskonnas. Sõnad „löimumine”, „tolerants” ja „okupatsioon” on talle väga isikliku ja valusa tähendusega.

Marleeni võitluskaaslase seersant Margus Nelke on juba kogenud kaitseliitlane, ta kuulub sinna 1993. aastast — kohe pärast keskkooli lõpetamist.

Madis Marleeni tunneb Nelke kooliajast, teab teda kui heasüdamlikku poissi, kes ei õelutse ega susi seljataga. Mis tal jääb algaja kaitseliitlasena puudu, selle korvab visadus, hea õppimisvõime ja ustavus.

Küsimusele, mis viib mehed Kaitseliitu, oli Nelkel vastus kohe võtta: „Teades ajalugu tuleb osata oma kodu kaitsta.”

Lehte Ilves

Madis Marleen teenib palka pottsepana, kuid oma vaba aega jagab ta pere, muusika ja Kaitseliidu vahel.

ARVO TARMULA

Õnne sünnipäevaks!

80
Bernhard Jõgisalu
Albert Kivi

70
Hillar Antons
kol-ltn Per-Erik Fyhr

60
Jaak Hiimets
kpr Einu Jõemaa
Mati Kallemets
srs Teet Kuusmann
Priit Nuudi
v-srs Valdur Ratassep
Galina Silmberk
Vaino Tiidusalu
Maie Tõnisma
v-srs Teet Vainola
kpr Andres Veske
Heiki Vinkelberg
Jaak Lipp

50
kpr Arnold Aljaste
Aivar Allmere
Vladimir Beloussenko
ltn Aivo Kaivapalu
v-ltn Valdo Leivalt
Mati Lepna
srs Eero Esko Nilima
Kersti Nurges
Hugo Paulus
Madis Riimann
Herbert Roosipuu
srs Heikki Salm
n-srs Roland Talvis
kpr Toivo Tomingas
Vjatšeslav Tšernoglazov
Jüri Jelištratorov
Aivar Kleemann

40
n-srs Ivo Karklinš
srs Aivar Karu
Pille Kast
Marek Mauer
Aare Männilaan
Eva Palm
Taivo Pello
Elve Plaas
Marika Pukk
kpt Jüri Tõnisma
Ülle Vaga
ltn Toivo Vahe
Valdo Vallimägi
Jaan Veek
Kalle Veltmann
srs Mati Merendi
Andres Nurs
srs Aivo Raag
ltn Vambola Tamberg
Eho Tõnisma

30
Are Haab
kpr Veljo Hämäläinen
Helin Juhe
Ülle Kaasik
Ester Karm
Aivar Kopli
Alar Kruusma
Leho Laur
Alar Lazarev
Martin Leedo
kpr Kristjan Lõppe
kpr Mati Mätlük
Tõnu Ojasoo
Renato Okspuu
kpr Andri Ollema
Jana Päeske
Reimo Rea
Lembit Riismaa
Armas Rüütel
n-srs Tõnis Saarnak
kpr Alar Sinimäe
Andrus Sootla
Ardo Trükmann
Margus Täna
Järvi Uustalu
Veiko Germann
kpr Janek Küttim
n-srs Ivar Lepp
Indrek Safronov
Natalja Volodko

20
Taavet Eevert
Kristjan Heinloo
Risto Hinn
Jaanus Jürimägi
Triin Kuusik
Janis Kõunarpuu
Triin Leever
Siim Mürk
Andrus Notton
Urmas Reinsalu
Jane Saartok
Martti Ungert
Jaanika Jelištratorov
Eda Kaugesalu
Tanel Mägi
Jürgen Vahtra

Eesti kaitsmisest

Eestil on siiski vedanud. Selle reha otsa, milleks oleks Eestis saanud ajateenistuse kaotamine, astus meie asemel Läti. Nii et meie võime naabri vigadest õppida.

Soovitam kõikidel lugeda augusti-kuisest „Diplomaatiast” Toomas Väli (isiklikke vaateid peegeldavat) artiklit, milles võrreldakse Eesti ja Läti kaitsejõude ilma poliitkorrektsuseta.

Olud on väga erinevad, alates sellest, et kõik riigikaitse ümber toimuv on Eestis olnud pidevalt avalikkuses arutluse all. See läheb meile korda.

Lätis on huvi väiksem. Nt valitses poliitiliste parteide vahel palgaarmeele ülemineku küsimuses konsensus, nii et asi tehti vaikselt ja see ei tekitanud avalikkuses suuremaid reaktsioone. Muide, ajateenistus oli seal üldse kehval järjel. Selle tegi läbi 12% võimalikust kontingendist. Absoluutarvudes oli ajateenijaid isegi vähem kui Eestis, liiati oli suur osa venekeelseid.

2005. aastast on Lätis palgaarmee. Mis on tagajärg? Lätil on raskusi sinna meeste saamisega. Need raskused on muidugi ka Eestis. Kui riigi majandusel läheb hästi, siis kutseliseks sõduriks tahtjate arv väheneb, nagu ütles ka ülemjuhataja kindral Laaneots hiljuti Lääne Elule antud intervjuus. Siiski on Eesti hädad väiksemad. Mis ka täiesti loogiline: kuidas võib professionaalseks sõjameheks pürgida inimene, kes pole käinud ajateenistuses, st ei tunne sõjandust peaaegu üldse? Ja kui suur oleks väljalangevus, kui hakatakse aru saama, et see amet pole kontimööda?

Üks kaitseväge taseme näitaja on missioonidel osalemine. Ma ei diskuteeri praegu, kas see on vajalik või mitte (minu arvates kindlasti, kas või püssirohu nuusutamise mõttes), aga vähemasti professionaalse armee eesmärk (ja Läti kaitser reformi üks alustala) on omada rohkem ümberpaigutatavaid üksusi.

Läti ei ole seda eesmärki saavutanud. Juunis oli Eesti kaitsevääst välismissioonidel 8,3% rahuaja kaadrikoosseisust (236 kaitseväälast), Lätis kahanes see pärast nende Iraagi-missiooni lõppu 1,9 protsendile. Eesti panustab seega rohkem. Ka on eestlased teeninud niihästi Iraagis kui ka Afganistanis tulekolle-

Mihkel Mut

te lähedal, Läti üksused on rohkem tegelnud turvamisega. Nii et eks-kaitseministri Jürgen Ligi 2005. aasta septembris lausunud sõnadesse „Lätis läks ladusalt ja nad saavad hakkama” tuleb suhtuda väga ettevaatlikult.

Mida väiksem on riik ja rahvas, seda suhteliselt rohkem elanikke peaks olema võimeline oma iseseisvust kaitsma. Eesti eeskujud peaksid olema Šveits ja Iisrael. Riigikaitse on tervik, kus tase toetab teist. Meie süsteem — ajateenistus, Kaitsemiit, kutselised — on end õigustanud. Kas aga seegi haarab kõiki inimesi, kes oleksid vajadusel valmis Eesti kaitseks välja astuma, ja — mis peaasi — oleksid selleks ka suutelised? Meil on ju küllalt neid, kes „vene kroonut orjanud”. Oli, mis see oli, aga sõjaväes üldse mitte käinuga võrreldes teine tase. Kindlasti on nende hulgas isamaalikult mõtlevaid inimesi, kes aga inimlikust mugavusest või mingil muul põhjusel ei ole Kaitsemiiduga liitunud.

Ka nendega võiks tegelda ja heameel on kuulda, et selles suunas juba astutaksegi samme. Veel: naiste ajateenistust tuleks kindlasti kaaluda.

Rõõmustab, et Jaak Aaviksoo näeb asju endisest kaitseministrist mitmes suhtes teisiti. Veel parem meel on, et

see ettekujutus paistab suures osas ühtivat ka kindral Laaneotsa omaga. Minu arusaamist mööda lähtub see visioon sellest, et kõrvu nii Eesti kui ka NATO liikmesriigi ja kõige sellest tulenevaga käsitatakse realistlikult Eesti väga konkreetseid kaitseülesandeid. Selle üks väljendusi ongi kavandatud Kaitsemiidu eelisarendamine, nii kvaliteedilt kui ka kvantiteedilt.

Võime vist väita (vähemasti loogilisest aspektist), et enne eelisarendamist tuli Kaitsemiidul olla ka mitte-eelisarendatud. Tõik, et praegu on pöördunud Kaitsemiidu kui riigi ühe vähese teovõimelise ja aatelise organisatsiooni poole, et selle tähtsuse mõistmine saavutab laiemat kõlapinda, annab tunnistust, et vahepeal on missioonitundlikult tublit tööd tehtud.

Nagu ütlesin, tore, et minister ja ülemjuhataja tegutsevad samas vaimus. Kui aga on võimalik, et asi pöördub nii kiiresti halvast heaks, kes garanteerib, et see ei või sama kergesti tagasi pöörduda? Valitsused ju vahe-tuvad.

Kes tagab, et ei tule tagasi vaated, mille kohaselt on Eestit kaitsta võimatu ja mõtetu, nii et sellele kulutatud raha on tuulde loobitud? Ja et rahva kaitsetahtel võib rahus hääbuda lasta, kusagil on ju paar tuhat proffi, kes vajaduse korral sõdima hakkavad. Jääb üle korrata, et nii nagu välispoliitika, nii peavad ka riigikaitseküsimused olema kõrgemal erakondlikust poliitikast.

Mihkel Mut

Pane tähele!

Sõduri baaskursuse läbimine on kohustuslik Kaitsemiidu igale uuele liikmele. Kursus koosneb viiest nädalavahetusest, selle jooksul antakse algteadmisi Kaitsemiidu seadustest, relvastusest, orienteerumisest jms. Kursus on 6.–7. ja 20.–21. okt, 3.–4., 17.–18. ja 24.–25. nov. Täpsem teave Lääne Maleva kodulehelt <http://laanemalev.googlepages.com/home> Eelregistreeruda telefonil 473 7006 või 556 80850; e-kirja teel laane@kaitsemiit.ee.

Sügistormini on aega paar nädalat

Luure-patrullvõistlus Sügistorm on tänavu 13. ja 14. oktoobril Lõuna-Läänemaal.

Võistluse põhirõhk on elementaarsetel sõdurioskustel ja teadmis-tel: kaarditundmine ja õine orienteerumine, relvade ja nende osade tundmine, miinivälja kaardistus ja ületamine, viktoriin koos lahingutehnika tundmisega, meditsiinoskused. Mõnes kontrollpunktis olla ka üllatusülesandeid.

Võistlustest on osa võtnud kaitsevää-lasi, kaitsemiitlasi, turvatöötajaid ja politseinikke. Samuti on osalenud noorkotkaste ja kodutütarde tublid võistkonnad, nemad on relvadeta.

Naiskodukaitse on kümme aastat Kaitsemiidust noorem

Naiskodukaitse Lääne ringkonna ligi poolsada naist tähistasid läinud laupäeval Piirsalus oma organisatsiooni 80. aastapäeva.

Naiskodukaitse esinaine Airi Neve andis Lääne ringkonna naiskodukaitsjale ja kaitsemiitlasele lipnik Mare Lai-dele 4. klassi Liiliaristi. Lääne ringkonna aseesinaine Svetlana Mustkivi sai 5. järgu Liiliaristi. Kaitsemiidu II klassi teene-medali sai Pille Porn.

Lääne ringkond autasustas ka kaht kaitsemiitlast, kes on naiskodukaitsjaid abistanud: hõberisti said Taavi Vaher Haapsalust ja Aadi Kaasik Hiiumaalt.

Lääne ringkonna naiskodukaitsjaid on saja ringis, ütles Mustkivi. Naised on igal aastal teinud Ernal võistlejale süüa. Süüa on keedetud ka mitmel muul suurüritusel, nii Kaitsemiidu kui ka maakondlikel ettevõtmistel. Mustkivi tõstis tänavustest tegemistest esile meditsiinkursust koos Päästeteenistuse ja kaitsemiitlastega, spordilaagrit ja mitmeid võistlusi.

Suurematest ettevõtmistest on tänavu veel ees Naiskodukaitse koor-musmatk 6. oktoobril Hiiumaal. Tegemist on umbes 15 km pikkuse matkaga, kus tuleb orienteeruda ja täita mõningaid ülesandeid. Start

Võistlusrada on olnud küllaltki raske ja vastutegevus teeb selle veel raskemaks. Vastutegevus liigub küll mööda teid, kuid hea teedevõrgus-tiku tõttu pääsevad nad ligi paljudesse kohtadesse ja põhjustavad võistlejaille meelehärmi.

Finis is ootab võistlejaid kuum saun ja soe supp. Kuigi võistlus on alati väsitav, öeldakse pärast sauna ja kõhutäidet üksteisele: taaskohtumiseni.

Võistluse kohta saab lisateavet nooremseersandilt Ivar Lepalt tel 5322 5431.

Heino Rebane

Lääne ringkonna esinaine Anu Toode (paremal) ja tema asetäitja Svetlana Mustkivi lõikavad lah-ti sünnipäevatoriti.

ERAKOGU

on kell 10 Kär-dlas Hiiumaa malev-konna staabi juurest.

Naiskodukaitse on 2. septembrist 1927 Kaitsemiidu eriorganisatsioon. Eeskujuks oli Soome samalaadne naisorganisatsioon, kes kogus seal-sele kaitsemiidule raha, õmbles varustust ja toitlustas üritustel.

Naiskodukaitse oli ligi 15 000 liik-mega üks suuremaid naisorganisatsioone Eesti Vabariigis. Praegu on organisatsioonil tuhatkond liiget.

Lehte Ilves

Lugu rukkilille–tüdrukutest

Teele Jurtom ja Elina Mär-tin on Kodutütarde rühma „Rukkililled” kodutütred. Teele on seitse aastat kodutütar olnud, ta on sõbralik, kohusetundlik ja aktiivne.

Elinaga tutvusin selle aasta alguses, mil ta ühel päeval lihtsalt tuli koos teiste tüdrukute-ga ja ütles, et tahab kodutüt-reks saada. Sellises eas noorte kohta on see üsna ebaharilik.

Elina sõbrad olid need, kes teda kutsusid ja kiitsid meie organisatsiooni. Elina on küll veel kandidaat, aga ta on aktiivne. Vahel isegi unustan, et tegemist on algajaga.

Küsimusele, miks ta on kodutütar, vastas Teele: „Põnev ja huvitav on. Eriti meeldib mulle orienteerumine.”

„Rukkililled” rühma tüdru-kud on Läänemaa kodutütardest parimad orienteerujad.

Nende esimene võistlus oli 2005. aastal. Võistlema läksid Katrin, Silvia, Teele, Anu-Liis ja Joanna. Sellest tuli raske võistlus. Tüdrukud eksisid

Kodutütred ja noorkotkad		
Läänemaa kodutütred	Läänemaa noorkotkad	
120 kodutütart	90 noorkotkast	
Ringkonnavanem Piret Kollo	Maleva pealik Hellat Rumvolt	
„Rukkililled” 10 „Haapsalu kodutütred” 10 „Päikesekiired” 11 „Noored ja Julged” 12 „Tulirebased” 11 „Valged Kotkad” 24 „Sajajalgsed” 11 „Kullamaa kodutütred” 31	- Kalle Karm - Eda Aavik - Ülle Kaasik - Pille Vidrik - Halja Veersalu - Mikk Küünarpuu - Madis Mintel - Pille Vidrik - Piret Kollo	- Renee Kark - Maire Kruus - Taavi Vaher - Hellat Rumvolt - Mikk Küünarpuu - Madis Mintel - Pille Vidrik - Piret Kollo
* rühma nimi, liikmete arv, rühmavanem	* rühma nimi, liikmete arv, rühmavanem	

metsas ja olid meeleheitel, aga katkestamisele ei mõelnud.

Mäletan hetke, mil nad eelviimasesse kontrollpunkti jõudsid, ja see tõi pisara silma. Nad olid väsinud, jalad villis ja paistes, aga — õnnelikud!

Selle aasta alguses olid „Rukkililled” rühmavanemata, sest nende juhil Piret Pärnapuul sündis laps. Ühel päeval ütlesid kodutütred, et tahavad Kallet enda juhiks. Kalle Karm on

Lääne maleva instruktor ja oli kodutütardele orienteerumist õpetanud. Et orienteerumine tüdrukuid huvitab, arvasid nad, et Kalle on parim juht. „Kalle on super; teeb huumorit ka!” kiitis Elin.

Tüdrukud said maitsta pika harjutamise vilju alles oma 3. suurvõistlusel Valge Laev. Rühmale töid võidu Teele, Anu-Liis, Silvia ja Elina.

Tüdrukud, miks teile just

orienteerumine meeldib?

„See on raske ala. On vaja vastupidavust ja tahtejõudu, et rada läbida. Peab olema tarkust, et ülesandeid täita,” vastas Teele.

„Orienteerumine annab koormust, õpetab elus toime-tulekut. Tee näiteks metsas süüa pilliroost või murust,” ütles Elina.

Elina rääkis, et rajale minnes mõeldakse, kas varustus on

korras ja söök kaasas. Poolel teel tuleb väsimus, aga siis tuleb leida endale põhjendus, miks edasi minna. See on eneseuhkus, soov mitte alla anda, mitte kaotada.

„Rajal juhtub kõike,” sõnas Elina. „Võime tülitse-da, naer-da ja nutta.”

Mida arvavad sõbrad?

„Arvatakse, et kodutütred keedavad kaitsemiitlastele süüa, aga see ei ole nii,” selgi-

tas Teele. „Saame tegelda paljude asjadega.”

„Kõik, kes tahavad meie organisatsiooni tulla, olgu julged tulema!” kutsus Elina.

„Iga noor ei pea astuma kodutütreks või noorkotkaks,” li-sas Teele. „Aga isamaad peab austama. Tuleb uskuda kodumaasse ja tema kestmisse, et siin tahavad elada ka järeltulevad põlv-ed.”

Kaidi Sits

Abipolitseinikust kaitseliitlane, kuulipildur Aivar Kaus linnalahingu õppusel Kiltis.

HEINO REBANE

Kaitseliit — isamaaliste kodanike kindel kasvulava

Et 27. septembril tähistatakse Kaitseliidu Lääne maleva 90. aastapäeva, on kohane minna aega, mil pandi alus iseseisvale Eesti Vabariigile.

Eellugu. Rahutu aeg 90 aastat tagasi

Käis I maailmasõda (1914–1918). Sõjast oli haaratud 38 riiki. Sõjaoludes oli 75% maailma elanikest, üle 1,5 miljardi inimese. Rindejoon oli 3000 km. Eestist oli sõtta võetud umbes 100 000 meest — nad olid sunnitud sõdima tsaaririigi eest.

Pikk kurnav sõda tõi kaost ja rahulolematust. Eestlased olid sunnitud mõtlema oma elu ja vara kaitsesele. Veebruarirevolutsiooni segadustes saadeti laiali nii väli-, kriminaal- kui ka poliitiline politsei. Kõik vangid lasti vabaks. Rahval puudus igasugune kaitse.

1917. aasta märtsi alguses moodustas Sõjatööstuse Komitee Tallinnas rahvamiilitsa, kelle etteotsa sai Konstantin Päts. Rahvamiilitsasse võeti kõiki, kes soovis avaldada. Seal oli igasuguseid kurikaelu ja seepärast tuli teha suurpuhastus — 2000 meest jäi alles kõigest 200. Neist oli rahva julgeoleku tagamisel vähe abi.

Omakaitse astus marodööridele vastu

18. septembril 1917 moodustasid ühiskondlikud organisatsioonid Tallinnas Omakaitse Nõukogu. Sellesse kuulusid kõigi Tallinnas elavate rahvaste esindajad. Täidesaatvasse Komiteesse valiti linna rahvastiku koosseisu kohaselt neli eestlast, kaks sakslast, kaks venelast ja juut. Organisatsiooni nimeks sai „Omakaitse”.

Omakaitse liikmemaks oli üks rubla. Liikmete arv kasvas kiiresti üle 3000. Miilitsa kõrval oli Omakaitse kaalukas jõud korra tagamisel linnas.

Ka Tallinnas oli moodusta-

tud Omakaitse eeskujuks kogu Eestile. Rüüstajad olid maal veel suurem oht kui linnas. Maakondades organiseerisid erksamad ja julgemad mehed omaalgatuslikus korras Omakaitse salku. Üsna mitmel mehel oli kodus peidetud relv. Kel veel relva ei olnud, võis selle mõnelt vene soldatilt osta või hinnaga muretseda.

Nii moodustusid Omakaitse salgad, mis astusid organiseeritult marodööridele vastu. Neilt võeti relvad ja nad sunniti põgenema. Ikka sinna, suure kodumaa avaruste poole.

Ametlikuks Omakaitse asutamise alguseks tuleb pidada Lääne maakonna valitsuse ringkirja 27. septembrist 1917. Seda kuupäeva peabki Lääne malev oma sünnipäevaks.

Omakaitse pidas oma piirkonnas patrull- ja valveteenistust. Eraldusmärk oli käeside. Eestis kuulus omakaitse umbes 10 000 meest.

Enamlaste võimu ajal sattus Omakaitse kui kodanliku korra kaitse organ põlu alla. Omakaitse tembeldati kontrrevolutsiooniliseks ja saadeti Tallinna Sõjarevolutsioonilise Komitee otsusega 11. novembril 1917 laiali. Põranda alla pidid minema ka omakaitseüksused maakondades. Avalikult käesidemega enam ringi ei käidud, aga kui oli vaja kaitset, võeti püss kätte. Maal olid seega relvastatud ja organiseerunud löögirühmad.

Saksa aeg: Omakaitse on põranda all

Kui sakslased okupeerisid Eesti, oli nende suhtumine Omakaitse vastu samuti eiv. Eesti rahvuslikud väeosad, kes olid võidelnud tsaararmee koosseisus, saadeti laiali. Omakaitse tegevus maakondades keelustati. Tallinna Omakaitse korraldati ümber, nimetati *Bürgerwehr*’iks ja allutati linnapealikule. Nii oli juhatuse esimees sakslane, abiesimees

Johan Pitka. Mõne aja pärast määrati *Bürgerwehr*’i „tehniliseks juhiks” kindral Ernst Pödder.

Bürgerwehr’i sildi all said eesti rahvuslikud jõud Tallinnas soetada ja säilitada relvi ning püsida koos organiseeritud relvaüksusena.

Mujal Eestis tuli Omakaitsele tegutseda varjatult. Omavahel aga peeti sidet ja oodati oma aega. Illegaalselt maakaitsetööd koordineeris kindral Pödder.

Mida selgemaks sai 1918. aasta teisel poolel sakslaste lüüasaamine, seda elavamaks muutus omakaitseüksuste organiseerimine. Sakslased tegid Eestile ettepaneku ühise maakaitseväge *Landeswehr*’i moodustamiseks. See ei olnud Eesti rahvuslikele jõududele enam vastuvõetav ja sellest keelduti otsustavalt.

Vabaduse tuuled ja Kaitseliit

Kui Saksa väeosad lahkusid Eestist, tekkis võimalus Eesti iseseisvuse väljakuulutamiseks ja saabunud oli aeg Omakaitse üksuste esileastumiseks. Need olid esimesed reaalsed relvajõud Eestile.

Kaitseliit moodustati Tallinnas 11. novembril 1918. Koos olid nii Eesti põrandaaluste Omakaitse üksuste esindajad kui ka Saksa legaalse omakaitse juhid. Koosolekut juhatas Johan Pitka. Koosolek tunnistas Saksa omakaitse lõpetatuks. Pitka tänas sakslasi koostöö eest ja palus sakslastel isiklikud relvad ära anda ning ruumist lahkuda.

Samal koosolekul teatas Johan Pitka Eesti Kaitse Liidu asutamisest. Omakaitse üksustest sai Kaitseliidu tuumik.

Kaitseliidu juhatuse esimeheks valiti Johan Pitka ja ülemaks kindral Ernst Pödder. Liikmeks võis astuda „iga aus eestlane”, kuid nõuti usaldusväärseid soovitusi. (Muide,

soovituste kord kehtib Kaitseliidus tänaseni.)

Kaitseliit muutus tõsiselt sõjaliseks jõuks, mis pakkus neil segastel aegadel turvatunnet Eesti elanikele ja hirmutas marodööridele eemale.

Nii oli Eesti Vabadussõja alguseks püssi all 11 000 kaitseliitlast 240 ohvitseriga.

Eduard Alveri osa korra tagamisel Läänemaal

Läänemaal esindas Eesti Ajutist Valitsust advokaat Eduard Alver. 14. novembril läks ta sakslaste *Kreisverwaltung*’i (maakonna valitsus — sks k) juhi *Kreishauptmann*’i jutule. Vanahärra oli kodus haige. Alver palus luba talle ette lugeda uudiseid Tallinna Teatajast. Seal oli juttu sakslastelt nõutavaist kontributsioonimääradest. Ta luges rõhutatult aeglaselt tuhandeid, sadu tuhandeid ja miljoneid arve.

Vanahärra hall pea vajus üsna madalale. Alver tagus rauda, kuni see oli kuum, ja nõudis vanahärralt välja asjaomase korralduse. Selle tõlge kõlab järgmiselt: „Haapsalus 14. novembril 1918. Kindralkomando 68 ja Eestimaa Provintsi valitsuse seletuse alusel 13. skp. andsin ma täna Lääne Maakonna valitsuse üle Eesti Ajutise Valitsuse Läänemaa volinikule härra advokaat Alverile Haapsalus. Eschment, Hauptmann, komandeeritud maakonna ülemena.”

Samuti nõudis Alver, et tema käsutusse antaks üle maakonna tootlusvalitsus koos kassaga. Toidu väljavedu Eestist keelati. Toiduvaru ja sularaha oli aukartustäratav summa — 400 000 marka. Sularaha eraldati Alverile käsul osaliselt kaitseliitlaste toitlustamiseks.

Ajutine Valitsus, mille eesotsas oli Konstantin Päts, siples rahahädas. Suure tegemisega saadi kaupmeestelt 50 000 marka, kuid Alver andis Pätsi

Malevat on juhtinud

Kaitseliidu Lääne malev taasloodi 27. septembril 1991

Margus Järve	27.09.1991—2.11.1993
Aksel Heidemann	3.11.1993—11.07.1999
Urmus Muld	12.07—24.09.2000
Heino Rebane	25.09.2000—8.01.2001
Jüri Treuman	9.01.2001—22.07.2001
Arnold Juhans	23. juulist 2001—

käsutusse 100 000 sakslaste käest saadud riigimarka. Alver kindlustas vallad telefonsidega ja organiseeris telefoniaparaadid saksa sideohvitseri kaudu. Side toimis. Sakslased olid Läänemaal telefonijaamad tervelt üle andnud. Nii jõudsid kõik keskvalitsuse korraldused poole tunniga igasse valda.

Kaitseliidu tegevus Läänemaal

Kui Omakaitse sõdis vene marodööridega, siis Kaitseliit takistas tõhusalt sakslasi maalt väärtusi välja viimast.

On teada, kuidas Haapsalu sadamasse tuli Saksa tanker petrooleumiga. Et kütus oli tol ajal suure väärtusega, nimetas Alver kiiresti sadama komandandiks hr Reinvaldi, kes kaitseliitlaste abiga takistas laeval lahkumast ja petrooleum võeti maavalitsuse käsutusse.

Kui Ajutise Valitsuse sõjanister kindral Larka nõudis Läänemaalt 600 meest, siis Alveri käsuga ta nad kohe ka sai. Need Läänemaa mehed panidki aluse Tallinna Vahipataljonile, kus oli hiljem teenistuses 800 Läänemaa meest.

Kui eespool on juba vihjeid Lääne maleva tegemistest, siis ametlik alus pandi 11. novembril 1918, mil ilmus Eesti Kaitseliidu teadaanne ja päevakäsk nr 1 kindral Pödderi allkirjaga. See määras maakondade malevate ülemad.

Kaitseliitu määrati juhtima

Läänemaal kunagise 1. Eesti polgu ohvitser leitnant Th. Rõuk. Maleva esimene nimeetus oli Läänemaa Eesti Kaitseliidu ülema asutus”.

Kommunistid kartsid Kaitseliidu kaitsetahet

Vabadussõja alguses värvati nooremad mehed tegevarmeesse. Kaitseliitu jäid peamiselt rüütelmatud ja vanemad mehed, kes pidasid valveteenistust ja korda. Nemat kindlustasid tagalat. Vabadussõja lõpul kuulus Kaitseliitu ikkagi umbes 100 000 meest!

Pärast võitu Vabadussõjas demobiliseeriti suur osa armeest. Ka Kaitseliitu peeti rahua ajal ülearuseks.

1924. aasta kommunistide mäss tuletas aga meelde, et vara oli Kaitseliit laiali saata. Algas Kaitseliidu uus aeg. Organisatsioon arenes ja kasvas. Sõjalise väljaõppe ja isamaalise kasvulavaks sai Eestis Kaitseliit oma allorganisatsioonidega: Naiskodukaitse, Noored Kotkad ja Kodutütred.

Kui tulid Vene baasid, oli nende esimene nõue, et Kaitseliit peab relvad ära andma. Et riigil ei olnud jõudu vastu hakata, täideti see nõudmine. Eesti jäi pooleks sajandiks okupatsiooni. Nüüd täidab Kaitseliit taas oma riigikaitse rolli ja on isamaaliste kodanike kindel kasvulava.

Aare Tamm

Kaitseliidu Lääne maleva propagandapealik

Võistlejad vasakult paremale Mari Kändla, Anu Säär ja Jüri Kändla. Tagaplaanil on USA saatkonna töötaja.

MARKO MUMM (Eesti Päevaleht)

Läänemaa lapsed esindavad Eestit Hiinas eriolümpial

Tarmo Õuemaa
tarmo@le.ee

Vidruka eriinternaatkooli parimad sportlased võistlevad Shanghais eriolümpial ujumises ja kergejõustikus.

Kui paraolümpia on füüsilise puudega sportlastele, siis eriolümpia toob kokku vaimupuudega sportlased.

Shanghai eriolümpial võistleb 7500 sportlast 25 spordialal.

Eesti delegatsioon stardib Hiina poole täna õhtul. „Lendame kaks ja pool tundi Frankfurti ja sealt edasi Shang-

haisse,” rääkis Proos. „Mis kell Hiinas on, kui me kohale jõuame, ma isegi täpselt ei tea. Kokku pidi lendude peale kuluma 10 tundi 45 minutit.”

Kolm päeva on eestlastel Hiinas aklimatiseerumiseks, sinna mahub ka vastuvõtjate programm ekskursioonidega. Edasi läheb võistluseks.

„Vastuvõtul kinnitasid Anu Säär ja Raivo Laar, et nemad tahavad olümpialt kindlasti medalit võita. Raivo, kelle ala on 1500 meetri jooks, on olümpiaks neli aastat tõsiselt valmis-
tunud,” ütles Eda Proos. „Te-

gelikult on kõik meie lapsed tublilt trenni teinud ja kõik loodavad hästi võistelda.”

Eesti koondises eriolümpial on Vidruka kooli õpilastest Anu Säär, Raigo Laar, Kalle Noorkõiv, Marge Vaino ning Jüri, Mari ja Ragne Kändla. Tallinnast on koondises Viljar Koppel.

Esmapäeval käisid noored sportlased Tallinnas Eesti Olümpiakomitees vastuvõtul. Delegatsiooni võtsid vastu EOK peasekretär Toomas Tõnise ja Ameerika Ühendriikide suursaadik Stanley Davis Phillips

koos abikaasa Kayga.

„Nad rääkisid lastega pikalt, küsisid, mis plaanid on,” rääkis läänlaste treener ja õpetaja Eda Proos. „Vahetasime kingitusi ka. USA suursaadik kinkis lastele kommidega tassid, meie aga vastu käsitööd.”

Suursaadik Phillips on eriolümpiaga rohkem kui sina peal. 1999. aastal oli ta Põhja-Carolinas eriolümpiamängude komitee esimees.

Kogu kohtumine oli olnud tore ja südamlük. „Suursaadikuproual oli kogu aeg silm märg,” kirjeldas Eda Proos.

LÜHIDALT

Bowling

Eesti Invaspordi Liidu meistrivõistlustel *bowling*’us, mis peeti Viljandis, saatis suur edu läänlasi. Võistkondlikult edestati teiseks platseerunud tartlasi 234 punktiga. Kolmeliikmelise meeskonna iga liige tegi kaks mängu. Haapsalu kogusumma oli 809 punkti ning võidukasse meeskonda kuulusid Jaak Pihlakas, Tiit Palk ja Ahti Tiesel.

15 võistkonna ehk 45 mängija konkurentsis näitas individuaalselt parimat tulemust Palk 345 punktiga. 2. Tiesel 248 ja 6. Pihlakas 216.

Aivo Paljasmaa

Püstolilaskjad on Eesti meistrid

Elvas Eesti täiskasvanute meistrivõistlustel laskmises valmistisid rõõmu meie olümpiakiirlaskjad, kes võitsid meeskondlikult esikoha.

Kuue meeskonna konkurentsis võitis SK Haapsalu (Mati Seppi, Fred-Robert Pihlakas, Janno Tamsalu) 1570 silmaga. „Arvasin, et medali saame, aga võitu ei julgenud loota,” pajatas treener Seppi.

Seppil endal võistlus kõige paremini ei kulgenud, sest külma ilma tõttu tegi relv kaks tõrget.

„Külm oli teistelgi ja eks ülejäänud võistlejailgi juhtunud äpardusi, aga peamiselt kirun ma takkajärele seda, et ei jul-

genud enda asemel noorukest Kaur Kuurbergi meeskonda lülitada.”

Kuurberg lasi treenerist paremad silmad vastavalt 519 ja 510 (kohad vastavalt 14. ja 16.).

Läänlaste edukaim oli Pihlakas 533 silmaga (7. koht), 12. oli Tamsalu 527 silmaga.

Naiste konkurentsis saatis edu meie spordipüstolilaskjaid harjutuses 30+30 lasku.

Individuaalselt võitis Triin Kuusik tugeva finaalseeriaga pronksmedali 740,3 silmaga. Küllike Latik oli põhilaskmises Kuusikust isegi parem (vastavalt 552 ja 551), aga finaalis vajus ta veidi ära. Latik jäi viiendaks 738,6 silmaga.

Noorukesed Leini Liiv (538) ja Elin Raagmaa (535) püstisid isiklikud rekordid ning olid vastavalt 9. ja 10.

Naiskondlikult saavutasid Kuusik, Liiv ja Raagmaa hõbe-
medali 1624 silmaga, kaotades kuldmedali kõigest 4 silmaga.

„Küllike Latik kuulub Piirivalve SKK koosseisu. Ega ma enne võistlust SK Haapsalu naiskonna medalisse eriti uskunud, aga noored üllatasid meeldivalt,” nentis Seppi.

Väga tugevalt esines ka jahilaskur Arles Taal, kes saavutas harjutuses „Jooksev metssiga” 30+30 lasku 523 silmaga neljanda koha.

Aivo Paljasmaa

Aleksei Saveljev on Eesti maratonimeister

Eesti meistrivõistlustel maratonis pühapäeval Tallinnas tuli esikohale elus esimest korda maratoni jooksus startinud Aleksei Saveljev väga hea ajaga 2:29.33.

Poolal maal oli ta kolmas, kuid lõpus oli võit mäekõrgune, tervelt 5 minutit.

See oli Saveljevil tänavu juba teine Eesti meistritiitel. Ta kuulub Tallinna spordiklubis-

se „Stamina”, kuid elab ja töötab Haapsalus ning tema treener on kohalik mees Mihhail Jutkin.

Maratonis startis ka Läänemaa KJKsse kuuluv Lauri Luik. Temalgi oli see esimene start nii pikal maal. Taläbisdistantsi ajaga 3:21.06. Oli üldjärjestuses 20. ja oma vanuseklassis 14.

Endel Susi

Koolid võistlesid mitmevõistluses

KSL võistlused põhikoolidele selgitasid parimad individuaalsed ning võistkondlikud meistrid mitmevõistluses. Võisteldi kuuevõistluses (60 m jooksus, kõrgushüppes, palliviskes, kaugushüppes, kuulitõukes ning 600m/800m jooksus).

Tüdrukute arvestuses (28 võistlejat) võitis Ragne Rae Taebla keskkoolist, järgnesid Liis Simpson, Kardi Laansoo ning Anu-Liis Laar (kõik Haapsalu gümnaasiumist). Viies oli Mesike Elias Kullamaa kes-

koolist, kuues Carina Jürs Lihula gümnaasiumist.

Poiste arvestuses (22 võistlejat) võitis Oliver Viibur Raur Heeringa ning Rando Valdenbergi ees (kõik Haapsalu gümnaasiumist).

Järgnesid Riho Koljo, Raido Sõotmaa ning Sten Martin Lihula gümnaasiumist.

Koolidest võitis Haapsalu gümnaasium, teiseks tuli Lihula gümnaasium ning kolmas oli Taebla gümnaasium.

Kaja Ladva

FC Haapsalu tõusis taas liidriks

Eesti meistrivõistlustel III liiga lääne tsoonis peeti kaheksanda vooru kohtumised. FC Risti sai 4:1 jagu Kändla linnameeskonnast.

FC Haapsalu sai taas mängu-
ta kirja 3 punkti, seekord Keila JK Alibi üle. JK Alibi eemal-
dati ka meistrivõistlustelt, sest kasutas vale nime all esiliiga mängijaid. FC Haapsalu tõusis kaks vooru enne meistrivõistluste lõppu tabeli liidriks 43 punktiga.

Risti jalgpallurid on kogunud punkti vähem ja asuvad liigatabelis kolmandal kohal.

Eeloleval pühapäeval ootab Haapsalu meeskonda koduses ülitähtis kohtumine praegu liigatabelis teisel real paikneva JK Kaitseliidu Kalevi meeskonnaga. Risti võõrustab samal ajal koduplatsil Turbas liiga viiendat võistkonda FC Haiba. Mõlema mängu algus on kell 12.

IV liiga lääne tsoonis kaotas Taebla valla esindus FC Flora Rapla meeskonnale 1:5. Taebla peab pühapäeval kell 14 koduväljakul oma hooaja viimase kohtumise, vastaseks on Saue JK II. Võidu korral võib Taebla tõusta liigatabelis seitsmendale reale.

Lõuna-Läänemaa B-klassi jalgpallipoisid mängisid kodus 2:2 viiki Jõgeva poistega. Väravad löid Aleksander Morsevitki ja Horre Kruus.

„Voor enne lõppu on kõik medalid kullast pronksini veel võimalikud,” kinnitab poiste treener Jaanus Getreu.

Lõuna-Läänemaa poisid mängivad II liigas. EVL Läänemaa A-klassi tüdrukud kaotasid esiliigas 0:5 Kehra jalgpallitüdrukutele. Läänlased asuvad liigatabelis kuuendal real, medalikoht on nelja punkti kaugusel.

Enn Kerge

HP Pavilion
Protsessor AMD Athlon 64 3800+ (2.4 GHz), 1024 MB mälu, 250 GB kõvaketas, NVIDIA GeForce 7500 LE graafikakaart, 9-in-1 mälukaardilugeja, DVD±RW (Dual Layer, LightScribe), Windows Vista Home Premium

7999.-
Kuumakse alates 235.-

CG099AA

Fujitsu-Siemens AMILO La1703
Protsessor AMD Sempron 3200+ (1.8 GHz), 15.4" WXGA ekraan (1280×800 px), 512 MB mälu, 80 GB kõvaketas, DVD±RW kirjutaja, WIFI, Windows Vista Home Basic.

7999.-
Kuumakse alates 235.-

AMIOLA1703

HP Pavilion DV6420
Protsessor Intel Core Duo T2130, 15.4" WXGA ekraan (1280×800 px), 1 GB mälu, 160 GB kõvaketas, Nvidia GeForce Go 7400 graafikakaart 128 MB, Lightscribe DVD-kirjutaja, veebikaamera, pult, WIFI, mälukaardi-lugeja, Vista Home Premium.

12999.-
Kuumakse alates 311.-

GT837EA

Haapsalu PlussMiinus,
Lihula mnt 3, tel 473 7175,
Avatud E-R 9:00–18:00, L 10:00–16:00.
Pakkumised kehtivad kuni 30.09.2007

JÄRJEJUTT

Noppeid Priidik Sarapiku päevikust

32.

Avaldatakse Priidiku tütre Salme Mägi loal

3. detsember 1919

/—/ Täna andis Lepiku Kustas käsku, et pean reede jälle Haapsalu kaheks nädalaks õppusele minema. Meie külast on neid kümme, meid on kõik noored, alla 20 aastat, kuna mina 32 aastat vana olen. Parandasin täna selleks oma vanu saapaid (botinkasid), mis ma 1917. aastal Petrogradis sain.

19. detsember 1919

Eila õhtul sai õppuse aeg täis ja kella 7 ajal hakkasin ma kohe jala tulema ja jõudsin poole öö ajal kodu. Palk jäi saamata; lubati valda järele saata. Mina õppusel ei käinud, olin töörood. Korteri asus meie kolmas rood Mamersi majas. Esimene rood asus puukasarmus vaksali lähedal, teine rood krahvi aedas lossis. /—/

21. detsember 1919

Eila käisime meie kolme inimesega linnas... Viisime kaks koor-mat puid... Meie viisime Liinega ka veel umbes 20 naela sär-gi, nende eest sain 4 marka naelast. 3 naela humalaid ja 4 toopi pähklaid müüis Liine ka ära. Humalate eest sai Liine 9 marka naelast ja pähklate toobist 5 marka. Pähkklad olid küll linnas kallimad, turul küsiti 1012 marka toobist, kuid Liine ei teadnud rohkem küsida. Täna ehtis Liine lampi ja jõulupuud, mis eila linnast tõime. Jõulupuu maksis 1 mark 50 penni.

24. detsember 1919

Jõuluõhtu on kätte jõudnud. Meie võime neid siin kodus ra-huga pühitseda, kuid kes tänasel õhtul sõjaväljal viibivad, mis ütleb nende süda sees. Mineva jõulud olime kõik kodus, kuid tänavu viibivad Johannes ja Jaan sõjaväljal.

25. detsember 1919

/—/ Jaan tuli kella kahe ajal kodu. Ta oli neli päeva teel olnud ja oleks pidanud juba varem kodu olema. Ta oli püha-deks seitsmeks päevaks kodu lastud.

28. detsember 1919

/—/ Jaan läks täna homikul ka jälle kodunt minema. Ta läks Reinu poistega Palivere vaksali...

Haeskast tuli kurbi sõnumeid, et minu ristiisa ja onku tütar Helmi Tõnisjürilt esimesel pühal kurguhaigusesse olla ära surnud. Oli neli või viis aastat vana. See on kuri haigus, ise-ärani lastele. Meie külast viis see kolm inimest hauda...

29. detsember 1919

/—/ Täna käisime isaga kahe hobusega merel puhma tege-mas, kuid juhtus õnnetus — mina ajasin hobuse sisse (*läbi jää — L.S.*) ja suure vaevaga saime viimaks hobuse kätte. Ei lootnudki enam, et hobust välja saab, kuid viimaks hakkas hobu ise välja rabelema. Ta ligus umbes pool tundi külmas vees, ilm oli ka kaunis külm, umbes 78 kraadi. Siis panin kohe tühjal kodu sõitma, roogu meresse jättes, muidu oleks külm hobuse ära võtnud. Nüüd kütsime rehetoa soojaks ja tõime ta ööseks sinna sisse.

31. detsember 1919

/—/ Praegune on rahuläbirääkimised Tartus Vene ja Eesti vahel käimas, kuid teadmata on, kas sellepärast rahu saab. Järgneb

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222, kuulutused ja reklaam 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee Kodulehekülg: www.le.ee

Peatoimetaja Urmas Lauri
Toimetajad Lehte Ilves, Kaie Ilves, Tarmo Õuemaa
Reklaamitoimetaja Remo Sirila; tel 505 2175
Küljendaja Lauri Oja
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula
Kuulutuste vastuvõtjad Kaja Klettenberg, Helen Viispert
Raamatupidaja Vilma Höövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504 Haapsalu. Tel 473 7222.
Vastutav väljaandja Katrin Pämpuu

Trükitud Printallis

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

PU JA PA

TEATED

Rahvasprint „Kiired ja õlised Kapp”

on pühapäeval, 30. sept Kiitsi lennuväljal. Võistlussõidud al-gavad kl 12. Üritus on tasuta, kohapeal ka söömisvõimalus.

Esmaabi baaskursus

(16 h) on 2. ja 3. okt Läänemaa arenduskeskuses (Lihula mnt 3, III korrus). Lektorid on Evgenia Luidalepp ja Siret Peek. Kursuse maksumus on 1000 krooni. Teemad: esmaabi andmise tähtsus ja eesmärk, elustamine, välised verejooksud, haavad, luumurrud ja traumad, mürgitu-sed, esmaabi õpetamisega seo-tud probleemid ning esmaabi teadmiste ja oskuste kontrollimi-ne. Registreerumine info@lak.ee või tel 473 5538. Läänemaa arenduskeskus

Naiskoor Netty alustab hooaega

Saame pärast suvepuhkust jälle kokku esmasp, 1. okt kl 12 sot-siaalmaja apelsinitoas. Ootame ka uusi lauljaid! Koorivanem

Tähelepanu!

1. oktoobrist maksab sõidupilet Haapsalu linnaliini autobussides 9 krooni ja kuupilet 250 krooni. Sõit Haapsalust Rohukülla maksab 11

krooni ja kuupilet 330 krooni. Maakonnaliinidel on sõidukilo-meetri hind 0,60 krooni ja sõidu-alustustasu 5 krooni. AS Haapsalu Autobaas

Mihkclipäev Hanila muuseumis

Ootame kõiki laup, 29. sept kl 12–16 Hanila muuseumisse mihkclipäe-vale. Lõpetame lõbusalt suve ning alustame sügist lambaliha- ja kaalikatoitudega. Külas „Lau-lusõbrad” Muhu muuseumist. Hanila muuseum

Joogaring

alustab Haapsalu sotsiaalmajas (Kastani 7) teisip, 2. okt kl 18. Lapsed (5–18a) eelregistreeri-misega tel 5346 1329.

AA–rühmad Haapsalus

E, N kl 19 Endla 4 kinnine koos-olek (mõeldud ainult alkohooliku-tele). Laupäeviti kl 16 Kastani 7 lah-tine koosolek — osa võivad võtta kõik alkoholismist huvitatud. AA on ülemaailmne sõpruskond naistest ja meestest, kes peavad oma kogemusi, jõudu ja lootust jagades päev korraga kaine pü-sida. Ainus nõue AA liikmeks ole-kule on soov joomine lõpetada. Kui soovid juua, on see SINU asi. Kui soovid joomist lõpetada, on see MEIE asi. Tel 529 9955.

RISTSÕNA

	5. Cape Town meeter	naise-nimi ogar	skeleti osa kaotusvalu kroon	rippvanik noot	aru, taip kasaka-pealik	kaalium võta vaevaks! esimene	maailm 100 kg	veeloom ehitus-materjal	K. Mänd ...Schen-kenberg täkk sidesõna
kivim									
lõbusõit									
Aafrika riik									
1. täht katu minema null									
mängu-e-se									
siira									
noot vanuse kabe									
vene nai-senimi oomakas-vatushoone									
nüüd (sks) 0,1 m noos									
näiteks rõiva osa kreeka täht									
hool, vaev									
küla Har-jumaal									

TEATED

Haapsalu Lastekeskuses
alustab 3. oktoobrist tööd **inglise keele mänguring.** Õpetaja Kadi ootab 5–8aastasis väikelapsi kolmapäeviti kl 17.

Teave tel 472 4485 või 5367 3196.

Aeg annab kõik meil tagasi, ei ema südant ialgi.
LILLI JÕESAAR
14.04.1911–27.09.1997.
Mälestame
10. surma-aastapäeval.

Lapsed perekondadega

Südamlik kaastunne Nansi Kartanasele kalli poja traagilise surma puhul.

Läänemaa valla- ja linnasekretäride selts

Südamlik kaastunne Nansile ja Zigmundile perega ning Marliesele **KARLO KARTANASE** kaotuse puhul.

Alje ja Kugo lasteperedeg

Miks aeg nii lühikeseks jäi...
Sügav kaastunne teile, Nansi, Zigmund, Kaspar ja Triinu perega, kalli **KARLO KARTANASE** kaotuse puhul. Anneli, Piret ja Margit peredeg

SA Lihula Vara

Vaikselt õhkab kalmuküngas, mälestusi hinge toob. Möödunud aja mõttepärjas saame ainult olla koos

ILMAR KUIV
16.09.1937–26.09.2002.

5. surma-aastapäeval mälestavad lesk ning tütar Aasa laste ja lastelastega.

Sügav kaastunne Lihula vallasekretärile Nansi Kartanasele omastega poeg **KARLO KARTANASE** surma puhul.

Lääne maavalitsus

Valus, nii valus on see, et nõnda vara katkes elutee.
Siiras kaastunne perekond Kartanasile kalli poja ja venna **KARLO** traagilise surma puhul. Prk Niitsoo, Kiil, Plaas ja Mött

Sõbrad

Koos me käinud lapsepõlveradu, õnne juurde otsisime teed. Nüüd sa äkki igavikku astud, mälestused — meile jäävad need.

Puhka rahu, kallis sõber **KARLO KARTANAS.**

Sõbrad

Avaldame kaastunnet perekond Kartanasile poeg **KARLO** traagilise surma puhul.

SA Lihula Vara

Me oleme Sind lähedalt näinud ja tundnud — rõõmsat ja abivalmis. Me oleme Sind päriselt tundnud — tõelist ja ilusat. Nii jäämegi Sind mäletama.

Teatame kurbusega meie kalli abikaasa, poja, isa ja venna **ANTS PÄRNA** 13.01.1964–24.09.2007 lahkumisest.

Leinavad omaksed

Ärasaatmine reedel, 28. septembril kl 12 Virtsust.

Veel eile olid rõõmus Sa, ei võinud iial aimata, et äkki katkeda võib elu ja järele jääb ainult valu ...

KARLO KARTANAS
27.01.1991–21.09.2007

Leinavad vanemad Nansi ja Zigmund

Leinatalitus laupäeval, 29. septembril kl 11 Lihula Gümnaasiumis, muldasängitamine Lihula kalmistule.

Oodatud on kõik sõbrad ja tuttavad, kes mälestust Karlost kalliks peavad.

Süda tuksus, jalg astus, samm jäi pooleli...

Meid on tabanud lohutamatu kaotus, oleme kaotanud oma parima klassikaaslase **KARLO KARTANASI.**

Oleme sügavas leinas koos teiega, Karlo omaksed.

Endised ja praegused klassikaaslased ja klassijuhatajad Lihula Gümnaasiumist

Matsalu loodusfilmide festivali korraldajad avaldavad sügavat kaastunnet prk Kartanasile poeg **KARLO KARTANASI** surma puhul.

Sügav kaastunne Nansi Kartanasile perega poeg **KARLO KARTANASI** surma puhul.

Läänemaa Omaavalitsuste Liidu liikmed ja büroo

Sügav kaastunne Nansi Kartanasile perega poeg **KARLO KARTANASI** surma puhul.

Sügav kaastunne perekond Pärnale kalli **ANTS PÄRNA** surma puhul.

Jüri, Marika ja Anu peredeg

MÜÜK

- Müüa kuivad pakitud kütteklot-sid 40liitrises võrkkotis, 25 kr. Ko-halevedu tasuta. Tel 523 8503.
- Müüa täispuidust voodid (2000 ×1600, lakitud, madratsiga), 2699 kr. Tasuta vedu üle Eesti. Kvaliteet tagatud. Tel 56793301.
- Põranda-, voodri- ja ehitus-laud. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Pakitud KÕDUSÕNNIK 40l kott.
Kuivad KÜTTEPUUD võrkkotis. Kilepakendis TURBABRIKETT (11kg).
Vedu Läänemaal. Kviitung. www.tg.credo.ee
Tel 523 8852. Tammaru Farm

ÕHKSOOJENDUSPUMBAD–KONDISIONEERID
Müük, paigaldus ja hooldus.

Kontakt ja tellimine:

Visetec Estonia OÜ,
Lihula mnt 3–301,
90507 Haapsalu.
Tel 473 4112, 5556 6971,
info@visetec.ee,
www.visetec.ee

- Müüa pakitud Sangla turbabri-ketti alusel. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.
- Müüa saetud–lõhutud kütte-puid, pikkus vastavalt soovile, h alates 450 kr/m³. Tel 5647 7650.
- Poola ja Leedu eterniit. Tel 747 1961, 658 5329.
- Havi Keskuses** (Jaama 13) muruniidukite, traktorite ja raide-rite sügisene allahindlus **kuni 30%**. Saagide, muruniidukite, trimmerite, traktorite–raiderite hooldus ja remont Husqvarna Eesti OÜ poolt tunnustatud töö-kojas. Suures valikus lillesibulaid sügiseseks istutamiseks.
- Pakitud turbabrikett ja puidu-brikett koos veoga Läänemaal. Tel 507 8754.
- Müüa sõelutud **haljastus-mulda, ehitusliiva, täiteliiva, killustikku** ja purustatud **kruu-sa**. Kohalevedu. Tel 5192 5792.

FUJITSU ÕHUSOOJUSPUMBAD
0,9–4,3 kW — 18 000 kr, 0,9–6,7 — 20 000 kr, 0,9–9,1 kW — 24 000 kr.
Hind koos paigaldusega.
Teco KM OÜ, Jalaka 1a, Haapsalu. Tel 56678902, 4756900.

- Müüa männikooremulti: 80 l — 95 kr, 10 m³ — 7000 kr; pakitud kasvuturvast: 300 l — 125 kr, 10 paki — 1000 kr; kõdusõnnik 50 l — 50–75 kr kott, metsamärja küttepuud: 2 m³ — 800 kr, 10 m³ — 3750 kr. Vedu kokkuleppel. www.suvelilled.ee. OÜ Lilleparun, www.suvelilled.ee Tel 513 1511. Elar
- Müüa lõhutud ja saetud kütte-puid (haab alates 420 kr/m³, se-gapuu alates 440 kr/m³, must lepp alates 450 kr/m³). Tel 5648 6058.
- Müüa väga soodsalt kaks riide-kappi ja nahkdiivan (3+1). Tel 5399 8671.

- Müüa pakitud **puidubriketti**. Veovõimalus. Tel 507 8596.
- Soodsalt müüa terasradiaato-reid. Tel 5551 5085.
- Olevi Puukool OÜ müüb Ristil puukoolis suures valikus mureliis-tikuid jt viljapuude ja marjapõo-saste istikuid. Haapsalu turu 1. kioskis kvaliteetne toidukartul. Tel 529 4998.
- Müüa suuremas koguses toidu-kartulit. Tel 472 9102.
- Müüa akordion „Horch“ (120 bassi, 14 registrit). Tel 472 9349 õhtuti.
- Seedri Puukool** müüb istikuid ja mett pühap, 30. sept kl 10 Li-hula turul, kl 11.30 Hanila Maa-päeval Kõmsis. Teave ja tellimine 434 1053. www.seedripuukool.ee
- Müüa väga heas korras pehme mööbel (3+2) ja elutoaseksioon (pöök). Tel 5648 0397, õhtuti 475 5451.

OST

- Ostame vanarauda, lammuta-miseks Vene jt välismaiseid sõidu- ja veoautosid. Võivad olla utiliil-sed. Tulen järele. Tel 5373 5605.
- Ostan nahka (pargitud, värvi-tud). Helistada tel 5663 6711.

AUTOD

AUTOD EUROOPAST
www.rohilaid.ee,
tel 557 6740.

- Müüa Opel Omega 2,0 (1998. a, 85 kW) ja Opel Astra 1,6 (20000. a, 74 kW), sedaanid. Tel 514 5570.

KINNISVARA

KINNISVARA Tallinna mnt 1, tel 473 3888; Karja 27A, tel 473 4000, www.kiva.ee
Kinnisvarateenused aastast 1992 OST–MÜÜK Tallinna mnt 1, tel 473 3888, 505 8925. HINDAMINE Karja 27A, tel 473 4000, 522 1346.

KINNISVARA OST–MÜÜK. <i>Kokkuleppel kohene kinnisvara väljaost.</i>
Haapsalu, Posti 18, tel 518 2706, 502 0308, 473 1434.
Avatud E–R kl 10–17.30, L kl 11–14. www.apslund.ee

- Ennustuse Kinnisvara** võ-tab omanikult lepinguga müüki **kinnisvara**. Tel **5348 2672**. Hea hind ja kiire müük. **www.ennustus.ee** Tel 5553 2300, 5553 2301.
- Müüa 2toaline korter Sinalepas; 2–, 3– ja 4toal krt Nigulas ning elamukrundid Ridala vallas. Tel 5803 8383. Vt www.laaria.ee
- Soovin osta põllumaad Lääne-maal. Tel 518 2706.
- Annan üürile 3toal krt Haapsa-lus. Tel 5564 5929.

<i>Las küünlavalgus mälestusi paitab ja kaotusvalu leevendada aitab.</i> Kallis Õie perega. Südamlük kaastunne kalli poja
ANTS PÄRNA kaotuse puhul. Seltsikaaslased

Avaldame sügavat kaastunnet prk Pärnale kalli abikaasa, isa ja poja
ANTS PÄRNA kaotuse puhul.
Endised töökaaslased Virtsu sadamast

Südamlük kaastunne Õie Pärnale perega poeg
ANTS PÄRNA kaotuse puhul.
Hanila vallavalitsus

<i>See sügispäev äkki tõi nukruse rinda, meil raske on mõista veel kaotuse hinda.</i> Mälestame klassivenda
ANTS PÄRNAT. Südamlük kaastunne omastele.
Klassiõed ja –vennad

<i>Elu ei oota, ei peatu, ei küsi ta, käib oma enese teed.</i> Mälestame
ANTS PÄRNAT. Südamlük kaastunne omastele.
Nurme pere

<i>Las küünlavalgus mälestusi paitab ja kaotusvalu leevendada aitab.</i> Mälestame sõpra ja naabrimeest
ANTS PÄRNAT. Avaldame kaastunnet omastele.
Prk Roots, Väli, Kahro ja Leit

KINNISVARA Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee, tel 473 4376.
Professionaalseim ja suurima valikuga kinnis-varafirma Läänemaal ja Hiiumaal — abiks kõiges kinnisvaraga seonduvas.
Silvi Merilo — atesteeritud hindaja, atesteeritud maakler — tel 522 9958, Hille Kanter — atesteeritud maakler — tel 515 2537, Katrin Annus — atesteeritud maakler — tel 503 5934, Marianne Matisen — hindaja assistent, maakler — tel 520 3408, Elve Plaas — maakler — tel 551 4724.

Nurme 2 (Postimajas) E-R 9-17

KINNISVARA OST-MÜÜK Tel 504 2164; 5394 0403; 473 7009 www.kukukv.ee

Parimad kinnisvaralahendused Arco Vara abiga!

- kinnisvara ost-müük
- hindamine
- konsultatsioon

Posti 1, Haapsalu
tel 47 37 451
haapsalu@arcovara.ee
www.arcovara.ee

- Omanik müüb 3toal krt Haap-salus (76,1 m², II korrus). Tel 5344 0883 või 529 5470.
- Müüa heas korras 3toal krt Taeblas (66,5 m², I korrus). Hind 520 000 kr. Tel 525 6696.
- Lääne–Nigulas müüa 2toal krt. Kiire. Tel 5193 5125.
- Müüa 3toal krt Uuemõisas. Tel 5911 2024.
- Soovin osta garaaži Uuemõisas Haudejaama tee piirkonnas. Tel 5563 9963.
- Müüa 2toal korteriomand Haap-salus (5/3, 47,9 m², äsja reno-veeritud). Tel 5822 8752.

TEENUS

- Veoteenus väikebussiga (19+1+1 ja 8+1 kohta) ning kauba-vedu pakiautoga (kj 1 t, maht 10 m³). Tel 510 9196.
- Reoveemahutite ja septikute valmistamine klaasplastist. Kae-ve- ja planeerimistööd kopp–laa-duriga. Teave tel 551 0428.
- Sisemised remonditööd, vana-de majade renoveerimine, vood-riлуу paigaldus. Kvaliteet taga-tud. Tel 527 9001.
- Üldehitusega tegelev **firma** võtab töösse uusi objekte: palk-majad, puitkarkass– ja kivimajad. Teave tel 520 0837.
- saepood.ee väiketehnika re-monditöökoda (saed, trimmerid, võsalõikajad — ost, müük, re-mont, varuosad) Haapsalus Lihu-la mnt 8 on avatud E–R 10–17 ja L 10–15. Sõbralikud remondime-hed teevad kiiret tööd kokkulepi-tud hindadega! www.saepood.ee. Tel 473 3299, 513 1511. Elar

- **Kaeve– ja laadurtööd rataskopplaaduriga.**

- **Kalluri teenus.**

Tel 501 5079, 518 0091,
info@rimitax.ee
www.rimitax.ee

Veoteenus kalluriga 15+15 t
kruus, killustik, liiv, sõelutud ja täitemuld.
Kraanaga veoauto teenus (kast 6,1 m, nool 16 m, kivi- ja puiduhaarats): paneelid, ehitusmaterjal jm.
Roomikekskavaator Volvo (21 tonni).
Kopplaaduri tööd planeer- ja kaevetööd (40, 60 ja 100 cm), hüdrovasar.
Frontaallaadur 1,8 m³.
Tel 5622 0633, www.hirved.ee

LÄÄNTRE OÜ

Raamatupidamisteenused firmadele ja FIEdele, vana perioodi korrastamine.
Firmade asutamine aasta lõpuni 10% odavam!
Tehnika põik 2, Uuemõisa.
Tel 514 3545, 517 8668
info@laantre.ee,
www.laantre.ee

Piltide ja maalide raamimine.
Tel 5811 4643.

- **Veo– ja tösteteenus, mul-tiifitkastide rent, ehituspra-hi vedu ja frontaallaaduri** (2,5 m³) **teenused**. Tel 5192 5792, www.taeblaauto.ee

- Veoteenus Ford Transitiga (1,2 t). Tel 5346 9423.

- Otsime talvehooajaks üldehi-tusobjekte. Tel 504 1003, 5388 4013.

KOOLITUS

- OÜ Klimbergi autokoolis B–kat mootorsõiduki juhi kursused ees-ti ja vene keeles. Teave ja regist-reerimine tel 502 4562.

TÖÖPAKKUMINE

- SA Läänemaa Haigla võtab töö-le koka, köögitöölise ja sanitari-ettekandja. Teave tel 472 5865, 472 5801 või tulla kohapeale Vaba 6, Haapsalu.
- Estemare OÜ otsib üldehitajaid, puuseppi ja plaatijaid. Tel 5388 4013, 504 1003.
- Pakun hakkajatele üldehitaja-tele tööd Läänemaal. Tel 5393 2290.
- Morreks Ärigrupp pakub tööd juurdelõikajale (päevane töö). Tel 5341 1416.
- **Skorpioni Julgestustee-nistuse Asi Haapsalu esi-indus** pakub töömahu suurenemi-se tõttu Haapsalus tööd valve-töötajale kaubanduses. Kui oled positiivse ellusuhtumisega, siis see töö on just sulle. Tule ja liitu meie meeskonnaga ja anna oma osa Haapsalu esinduse arengus-ee. Helista tööpäeviti kl 10–18 ja registreeru vestlusele. Tel 473 1372, 565 5398.
- **Karli Foto** võtab tööle müü-ja–teenindaja. CV tuua Karja 15, Haapsalu.
- OÜ Meiker M vajab Lihulasse osalise tööajaga välikoristajat. Teave tel 502 9656 tööajal.
- Võetakse tööle mööblipaigalda-jaid. Vajalik oma sõiduauto. Tel 528 2685.
- Töö Soomes plekksepal. Tel 5566 0036.

- Oleme põllumajandusettevõtte Läänemaal Lihula vallas ning va-jame oma meeskonda korralikku ja töötahtelist perekonda ning traktoristi. Kui tunned huvi ja ar-vad end olevat vastutuse vääri-line, helista julgesti ja uuri lisa tel 5657 1663.

- Autode käsipesulas pakutakse tööd pesijale. Töö vahetustega, nädal tööl, nädal vaba. Tel 506 5007.

Pakun tööd **kullerile** Haapsalu piirkonnas. Vajalik B–kat juhiluba, kiirus, täpsus, kohusetundlikkus.
Tasu vastavalt tehtud töö hulgale ja kvaliteedile (8000–12000 kr neto).
Tel 5322 5533.

Haapsalu Hotell võtab tööle karaokeläbiviija ja klienditeenindaja.

Väljaõpe kohapeal, töö on huvitav ja mitmekesine, tasu konkurentsivõimeline.
CV ja sooviavaldus saata Posti 43, Haapsalu, või e–postiga sales@haapsaluhotel.ee
Teave tel 504 8453.

VÄINAMERE TEENINDUS AS

võtab Virtsu–Kuivastu ja Rohuküla–Heltermaa vahet sõitvatele parvlaevadele tööle

kokkasid, kokaabisid, müüjaid ja klienditeenindajaid (bistroom– ja baaritöö).

Töö vahetustega — üks nädal tööl, teine vaba (vahetuse päev kolmapäev).

Pakume tasuta majutust ja toitlustust.

Sooviavaldus ja CV saata hiljemalt 8. oktoobriks aadressil AS Väinamere Teenindus, Tallinna 9, 93819 Kuressaare, või e-postiga liivi@sgrupp.ee

Teave tel 453 3345 või 504 4489.

Lihatööstus pakub tööd
KORISTAJALE.
• Olemas oma bussiliin Haapsalu — lihatööstus — Haapsalu.
• Ettevõtte kompanseerib isikliku sõidukiga tööl käimise kulud.
Töö toimub kolmes vahetuses. Teave tel 472 5080 ja 5663 3436 või tulla kohapeale Kirimäe, Taebla vald.

Vajatakse **LIHALÕIKAJAT** (väljaõpe kohapeal). Töötasu korralik.
Tel 510 0483.

- Laverna Puhastustööde OÜ võtab töömahu suurenemise tõ-tu tööle koristajaid (osaline töö-aeg, sobib ka pensionäridele) ja puhastusteenindaja–eripuhas-tustööde teostaja (vajalik B–ka-tegooria juhiluba, töö vaheldus-rikas, sobib julgetele sportlikele naistele ja meestele). Tel 475 6874 tööpäeviti kl 9–17.
- Töö Soomes metallifirmas CNC plasmalõikepingi töölisel ja hori-sontaalpurpingi töölisel. Tel 5566 0036.

- KÜ vajab trepikodade korista-jat. Koristus iga 10 päeva järel kokku 3 päeva kuus. Sobib lisa-teenistuseks põhitöö kõrvale. Palk 1500 kr. Tel 5558 8304.
- VIP baar pakub tööd baaridaa-mile/baarmenile. Töö õhtusel ajal. Teave tel 5567 8079.

- Roosta Puhkeküla pakub põhi-kohaga tööd peamaja koristaja-le. Pakume väljaõpet kohapeal, huvitavat tööd ja konkurentsivõi-melist palka. Töö graafiku alusel. Saada oma CV ja palgasoov aad-ressil roosta@roosta.ee või Tuk-si, Noarootsi vald, Läänemaa. Li-sateave telefonil 5331 6304.

TÖÖOTSIMINE

- Üldehitajad otsivad tööd era-isikutelt (teeme ka lammutus-töid). Tel 5393 2290.
- Ehitajate brigaad ootab töö-pakkumisi. Tel 5590 7384.

LOOMAD

- Loomaveoteenus litsentsitud veokiga (kuni 20 kohta, koorma-kaupa). Võimalik registreerida jär-jekorda Rakvere Lihakombinaati septembriks–oktoobriks. Osuta-me ka muid veoteenuseid. Teave tel 518 8050.

- Müüa 2 utte ja jää, 4 täiskas-vanud kitse (3 emast, 1 isane) ja tallesid (2 isast, 2 emast). Tel 5564 6082.

- Müüa püütonid ja maisi roni-nastikud. Tel 472 9540, 5691 2985.

- Linnu talu müüb Hy–Line tõugu pruune 1 aasta mununud kanu, 35 kr/tk, pühap, 30. sept Lihulas-kl 10, Haapsalu turul 11, Palive-res 12, Koluveres 12.30. Tel 5397 3644, 503 1485, 501 7500.

SOOVIN ÜÜRIDA

- Soovin üürida 1–2toal krt Haap-salus. Tel 5678 7178, e–post magens@hotmail.ee

- Soovin üürida 1–3toal mug krt Haapsalus, võib ka Uuemõisas. Tel 5620 8552.

- Soovin üürida 2toalist korterit Haapsalus. Võib ka ahiküttega. Kiire! Tel 5567 2047.

METS

- Austatud metsaomanikud! Os-tame **metsamaad ja kasva-vat metsa** üle Eesti. Tel 526 0713, info@metsinvest.ee

- OÜ Interfor Group ostab palki ja paberipuud (parimad hinnad), raieõigusi ja metsakinnistuid. Üles-töötamine. Tel 515 0451.

- HM Puidukaubandus OÜ Rohu-küla puiduterminal ostab pidevalt metsamaterjali, raieõigust ja met-sakinnistuid. Raie ja puiduvedu. www.hmpk.ee. Tel 523 7459, e–post info@hmpk.ee

MITMESUGUST

- **Kaardid ennustavad**, helista-tel **900 1727**, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 17 kr/min.

- Otsin inglise keele õpetajat, kes abistaks eksamiteks valmis-tumisel. Tel 5378 0841.

- Tasuta ära anda täitepinnast. Tel 5564 7217.

- Laupäeva, 22. sept hommikul kaotatud Väikese viigi ümbruses punane klapiaga mobiiltelefon Samsung. Ausal leidjal palun vae-vatasu eest tagastada SIM–kaart. Teave tel 5340 4771.

- Leitud puldiga autovõtmed. Kätte saab Shanghai kauplusest. Teated tel 472 4270.

Südamlük kaastunne Õie Pärnale perega poeg
ANTS PÄRNA kaotuse puhul.
Hanila vallavalitsus

<i>See sügispäev äkki tõi nukruse rinda, meil raske on mõista veel kaotuse hinda.</i> Mälestame klassivenda
ANTS PÄRNAT. Südamlük kaastunne omastele.
Klassiõed ja –vennad

<i>Elu ei oota, ei peatu, ei küsi ta, käib oma enese teed.</i> Mälestame
ANTS PÄRNAT. Südamlük kaastunne omastele.
Nurme pere

<i>Las küünlavalgus mälestusi paitab ja kaotusvalu leevendada aitab.</i> Mälestame sõpra ja naabrimeest
ANTS PÄRNAT. Avaldame kaastunnet omastele.
Prk Roots, Väli, Kahro ja Leit

<i>Eilne päev kaob uue varju, süda täitunud valuga. Muuta aeg võib elus palju, võtta mälestust ei saa.</i>
TIIT NOORMÄND 27.04.1956–22.09.2007
Leinavad omaksed

Ärasaatmine haigla leinatoas reedel, 28. septembril kl 11.

Pärgi ja kimpe palume mitte tuua.

Mälestame kauaaegset töökaaslast
TIIT NOORMÄNDI. Avaldame kaastunnet omastele.
ASi Mehtrans autojuhid

Südamlük kaastunne Aimele abikaasa ja Beritile perega isa
RAIMU KORGI kaotuse puhul.
Lapsepõlvesõbrad Uuno ja Arvo peredega

Mälestame
RAIMU KORKI. Südamlük kaastunne omastele.
Tiit ja Maimu

Südamlük kaastunne Inna Säreliile armsa õe
STELLA kaotuse puhul.
Haapsalu Gümnaasium

Meie siiras kaastunne Leida Laksbergile
isa kaotuse puhul.
Töökaaslased Linnamäelt

Südamlük kaastunne Aili Sultsingule perega kalli
ema surma puhul.
Urve ja Heino

KUHU MINNA?

MEELELAHUTUS

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11): T–P kl 12–24. P 12–21. 28. sept kl 20 Miku ans. Varieteeprogramm. 29. sept kl 20 ans Principial. **Tulekul:** 6. okt Väikeste Lõõtspillide Ühing.

Fra Mare restoran: Teid ootavad Vahemere maade road! *A la carte* restoran on avatud P–N 12–23; R–L 12–24. Külmlaua ja suupistete tellimine ning *catering*–teenus. Tel 472 4605.

Centrali restoran ja õllekellder: P–N 12–23; R, L 12–02. Tööpäeviti kl 12–15 päevaroad. Tel 473 5595.

Wiigi kohvik (Suur–Lossi 25): P–N kl 12–21, R–L kl 12–23. Peolauad. Tel 473 4704.

Lokaal Helmi (Suur–Lossi 14): E–N kl 12–23, R, L kl 12–02.

Amanda puhvet (Üdruma): reedel, 5. okt kl 22 hooaja avapiidu. Tantsuks mängib Sulo. Laudade ettetellimine tel 472 9044, 5344 2254. Pilet 100 krooni.

TERVIS JA SPORT

Laine ujula: E–L 13–22, P 8–22. Hommikuujumine iga päev 7–8. Vesiaeroobika (juhendaja Kristi) E ja N 18; jooga T 17.30 (juhendaja Kaie) ja K 17.30 (juhendaja Kristi). Infrapunasuun ja *Hydro jet* „Vesimassaaž märjaks saamata“ ettetellimisega. Teave ja broneerimine tel 472 4414 või ujula@laine.ee või www.laine.ee

Vanalinna Bowling (Jaani 4): E–P 12 ja 24, tel 473 4900. *Happy hours* P 21–24. Piljard.

Avatud puhkekeskus. www.vanalinnaabowling.ee

Haapsalu golfväljak: E–P kl 9–19. Esmaspäeviti kl 17–19 on mängimine tasuta. Teave tel 525 0261 või www.ridalagolf.ee

Fra Mare jõusaal: E–R kl 14–22; L–P kl 9–21.

Tule ja lõõgastu Thalasso SPA Fra Mare Day SPA basseini– ja saunapargis! Avatud iga päev kl 15–22, septembris hind 2 tundi E–N 150 kr, R–P 200 kr. **„Floating“**–teraapia kl 22–23, hind 100 kr.

Sügispaakkumine India peamassaaž Champi 25 min 250 kr.

Teave ja eelregistreerimine Day SPA administraatori tel 472 4612.

Kohtumine sügisega on aja küsimus!

Broneeri *lounge*’i „Meresuun“, 1250 kr 2 t (kuni 12 inimesele).

Lounge „Meresuun“, 2 tundi 2500 kr (kuni 12 inimesele) — **hinnas sisaldub Day SPA basseini– ja saunapargi külastus.** Tel 472 4600, 472 4612.

LIHULA

Lihula turismiinfopunkt (mõisahoones Linnuse tee 1): 30. septembrini T–L kl 10–18. Kohapeal pakutavad teenused: kanuude, jalgrataste, binokli ja vaatoru rent ning paadisõidu tellimine Matsalu roostikus. Tel 477 8214, 5349 6695, e–post tip@lihula.ee.

MUSEUMID

Lyckholmi mõismuuseum (Noarootsi vallas Saare külas): avatud K–P 10–18. Rühmakülastused palume ette tellida. Tel 5698 8440.

Haapsalu rätiku muuseum (Ehte 4): T–R 10–17, L 10–15.

A. Laikmaa majamuuseum: K–P 11–16. Helju Sarnet Zaurami näitus. Tel 472 9756.

Koela talumuuseum (Taebla vald): N–L 10–13 ja 14–18. Tel 5393 2922, 5661 3584.

Hanila muuseum: K–P 11–17. Avatud näitused „Suurrätid“, „Voldemar Pinn 75“ ja „Vatla naiste lapitööd“. Tel 5648 4164.

Raudteemuuseum: K–P 10–18.

Rannarootsi muuseum: T–L 11–16. Näitused „Nobedad näpud“, kaljas „Hoppet“. Näitus ees- tirootslastest, Aibovaip ja Vormsi talutuba.

Sidemuuseum (Tamme 21A): K–P 11–16. Tel 473 3664.

KULLAMAAL

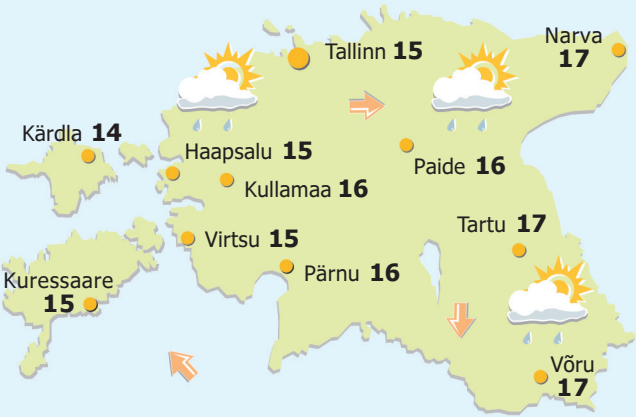
Kullamaa kultuurimajas pühap, 30. septembril kl 19 rahvusvahelisele muusikapäevale pühendatud kontsert. Mängib pianist ja helilooja Margus Kappel.

NÄITUSED

Kullamaa kultuurimaja galeriis Eesti Teatri– ja Muusikamuuseumi näitus „Vantoreli lugu“.

Ehte käsitöö– ja kunstikoda (Ehte 4): T–R 10–17, L 10–15.

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Läänemaal on pilvealune ilm. Võib hoovihma sadada. Tuul on nõrk. Sooja on 15 kuni 16 kraadi.

EMHI

KUHU MINNA?

Iloni Imedemaa galerii (Kooli 5): K–P 11–18.

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): K–P 12–18. Maarit Murka „Murka retrospektiiv kaksküm- mend viis“.

RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatuko- gu lahtiolekuajad: kojalaenu- tuse osakond (Posti 3) E–R 10–18, L 10–15; lugemissaal ja ava- lik internetipunkt (Posti 3) E–R 10–19, L 10–15, P suletud. Raa-

matulaenusotsiaalmajas (Kas- tani 7) T 14–17, R 10–14. Laste- osakond (Wiedemanni 11) E–R 10–17, L 10–15, P suletud. Iga kuu viimasel neljapäeval korras- tustööde tõttu suletud.

Vaata ka www.lib.haapsalu.ee

KINO

Haapsalu kultuurikeskuses 29. sept kl 14, 30. sept kl 14 ja 16 ning 1. okt kl 18 film „Metsikud lained“ eesti keeles. Pilet 35 kr.

TEADE

Massiipirangu kehtestamine

Teekatte kandevõime nõrgenemi- se tõttu kehtestati Noarootsi val- lavalitsuse 24. sept määrusega nr 2 kõigil Noarootsi valla maan- teedel veokite registrimassiipi- rang 8 tonni 27. septembrist kuni piirangut kehtetuks tunnistava õigusakti vastuvõtmiseni. Noarootsi vallavalitsus

kasvavat metsa, metsamaad ja raieõigust.

Hind kuni 120 000 kr/ha(läbiraiutud ja hüpoteegiga).

Ettemaksu võimalus. Maa mõõtmise. Nõustamine. Ostame tehtud lageraiet ja vanu taluhooneid.

Tel 56 150 680, 51 10 415, 51 79 866, 48 94 055
Faks 6 335 576, Rapla, Tallinna mnt 14, kab 332

BLUHOLM RESTORAN

Laupäeval, 6.oktoobril kl 20.30

VÄIKESTE LÕÕTSPILLIDE ÜHING

Pilet 150 kr.
Piletite müük iga päev kl 12-24

Sadama 9/11 90502 Haapsalu Tel 472 4416, 472 4407 E-post bluholm@bluholm.ee

LEMEKS

www.lemeks.ee

AS LEMEK
Paldiski
puiduterminal
OSTAB:
kinnistuid
kasvavat metsa
metsamaterjali
MÜÜB:
lõhutud küttepuid.
TEAVE:
Telefon/fax 6717288
paldiski@lemeks.ee
Kontakttelefon
5152409

METSAGA SINA PEAL

HOLMEN METS
HOLMEN KONTSERNI ETTEVÕTE

- metso hindamine
- kasvava metsa ja kinnistute ost
- raie- ja metsauuendustööd
- metsamaterjali ost

Aarne Annamaa, gsm 504 9803, tel 443 6748, aarne@holmen.ee, Pärnu osakond: Niidu 11, Pärnu

Holmen Mets AS, Pärnu mnt 105, 11312 Tallinn, tel 665 2440, holmenmets@holmen.ee, www.holmen.ee

AS "PERE"
kontserni kuuluv AS
"Lihameister" võtab
Haapsalus tööle

LIHAMEISTER
MEISTRIT TUNNEB MAITSEST

AUTOJUHT-EKSPEDIITORI

Eeldame:

- * B-kategooria juhiluba
- * aktiivsust
- * ausust
- * pingetaluvust
- * iseseisvat mõtlemist

CV saata hiljemalt 1.10. riho@aspere.ee või Kobiloo küla, Konguta vald, 61202, Tartumaa märgusõnaga "Autojuht- ekspediitor" Teave tel 5341 0916

VANA BASKINI TEATER

KES AEVASTAS?

Pierre Chesnot (Prantsusmaa) komöödia kahes vaatuses

Mängivad:
Carmen Mikiver (Teater Endla)
Mari Lill (Eesti Draamateater)
Marika Korolev
Tõnu Kilgas
Vello Janson
Väino Laes
Jüri Karindi

Lavastaja
EINO BASKIN

5. oktoober 19.00
HAAPSALU
kultuurikeskuses

tv, Postimees, Naised, NAUTIMUS, merko, Casino

28.-30. septembril toimub
VIII RAHVUSVAHELINE KORVPALLITURNIIR
SAUNACUP 2007

Mängud algavad:
laupäeval kell 10 ja pühapäeval kell 9

HAAPSALU SPORDIHOONES ja WIEDEMANNI GÜMNAASIUMI VÕIMLAS

HAAPSALU 1272, Est Trans, THALASSO SPA FRA MARE, Kultuurikapital, Lääne Elu, HAAPSALU UKSETHAS, FiveSeasons, Hansapank, PKC, A&T ELEKTER, A. Le Coq, TI. ADILO, EESTI EKSPRESS, MARG GRUPP, LIVIKO

ELEKTRITÖÖDE PROJEKTIJUHTIMINE

FIE Ain Tomson
Reg.nr. EL 00622 FIE-0001
Pädevustunnistus nr. 3165
Tel. 5648 1299
E-post: aintom@hotmail.com

ASJATUNDLIKUD LAHENDUSED

HELMI, TAGALINNA KUNINGANNA pakub TASUTA MILJONIVAADET Ning pealekauba meelelahutust Homme 28. september tantsumuusikat ALARI TAMMELT algusega kell 21

Lisaks veel süüa ja juua. Köök on lahti kuni sulgemiseni!
Buffet lõuna 50.- tööpäeviti 12-15.
Helmi on õnnelik:
Iga päev Happy Hour 15-19
Kohvik-Baar-Restoran Tantsulokaal HELMI